

Essunga kommun

Årsredovisning 2017

Postadress	Essunga kommun, 465 82 Nossebro
Gatuadress	Sturegatan 4, Nossebro
Hemsida	www.essunga.se
Org nummer	212000-2916

Foto: Hyreshuset Utsikten på Hagagatan i Nossebro

Innehållsförteckning

Essunga kommun	5
Kommunstyrelsens ordförande	5
Kommunens organisation	5
Förvaltningsberättelse	6
<i>Ekonomisk omvärldsanalys</i>	6
<i>Essunga kommun</i>	6
<i>Övergripande målstyrning och uppföljning</i>	15
<i>Ekonomisk översikt</i>	25
<i>Nothänvisning</i>	31
<i>Redovisningsprinciper</i>	40
Kommunala bolag, stiftelser, gemensam nämnd och kommunalförbund.....	42
<i>Essunga Bostäder AB</i>	42
<i>Stiftelsen Essunga industrier</i>	44
<i>Räddningsnämnden</i>	44
<i>Kommunalförbundet Göliska IT</i>	45
Kommunstyrelsens verksamhetsberättelse.....	47
<i>Näringslivsfrämjande åtgärder</i>	47
<i>Informationsverksamhet</i>	47
<i>Turistverksamhet</i>	47
<i>Marknadsverksamheten</i>	47
<i>Fritidsverksamheten</i>	48
<i>Samhällsbyggnad</i>	48
<i>Gator, vägar och parker</i>	48
<i>Vatten- och avloppsförsörjning</i>	49
<i>Avfallshantering</i>	49
<i>Arbetsmarknadsåtgärder</i>	50
<i>Personal och arbetsmiljö</i>	50
<i>Ekonomiskt resultat</i>	51
<i>Måluppfyllelse</i>	53
<i>Nyckeltal</i>	54
<i>Internkontroll</i>	55
<i>Framtiden</i>	55
Verksamhetsberättelse Socialnämnd	56
<i>Individ- och familjeomsorg</i>	56

<i>LSS Funktionshinder</i>	56
<i>Äldreomsorg</i>	56
<i>Personal och arbetsmiljö</i>	56
<i>Ekonomiskt resultat</i>	57
<i>Måluppfyllelse</i>	58
<i>Nyckeltal</i>	59
<i>Internkontroll</i>	60
<i>Framtiden</i>	60
Verksamhetsberättelse Utbildningsnämnd	62
<i>Skolbarnomsorg</i>	62
<i>Förskola</i>	62
<i>Grundskola & särskola</i>	62
<i>Gymnasieskola & gymnasiesärskola</i>	62
<i>Vuxenutbildning</i>	63
<i>Kultur & bibliotek</i>	63
<i>Kulturskola</i>	63
<i>Personal och arbetsmiljö</i>	63
<i>Ekonomiskt resultat</i>	64
<i>Måluppfyllelse</i>	65
<i>Boende och befolkning</i>	65
<i>Nyckeltal</i>	67
<i>Internkontroll</i>	68
<i>Framtiden</i>	69
Bygg- och Miljönämndens verksamhetsberättelse	70
<i>Byggkontor</i>	70
<i>Miljökontor</i>	70
<i>Personal och arbetsmiljö</i>	71
<i>Ekonomiskt resultat</i>	71
<i>Måluppfyllelse</i>	72
<i>Framtiden</i>	72

Essunga kommun

Kommunstyrelsens ordförande

2017 har nått sitt slut och vi kan blicka tillbaka på ett händelserikt år i vår kommun. Tillsammans har vi färdigställt ombyggnation av badet, upprättat en bra mötesplats med ute gym, hinderbana och grillplats för våra medborgare.

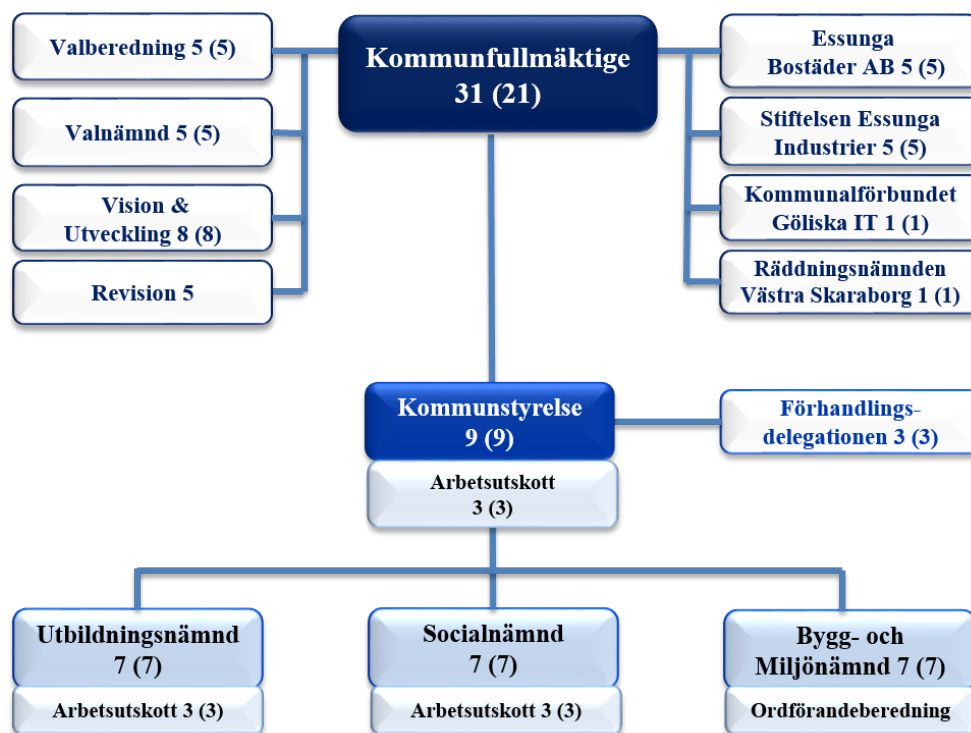
Vi ser med glädje att våra två nybyggda hyreshus är fyllda med liv o rörelse, vilket gör att vi behöver fundera på nästa byggnation. De kommunala verksamheterna håller en hög kvalitet som är till nytta för våra invånare, detta är ju tack vare vår duktiga personal.

Vårt ekonomiska resultat blir bra även för 2017. Målsättningen har varit ett resultat på 3 procent och utfallet blev 3,2 procent vilket innebär ett positivt resultat på 10,3 miljoner kronor.

Till sist ett stort tack till personal och invånare som gör Essunga kommun till den bästa!

Kommunens organisation

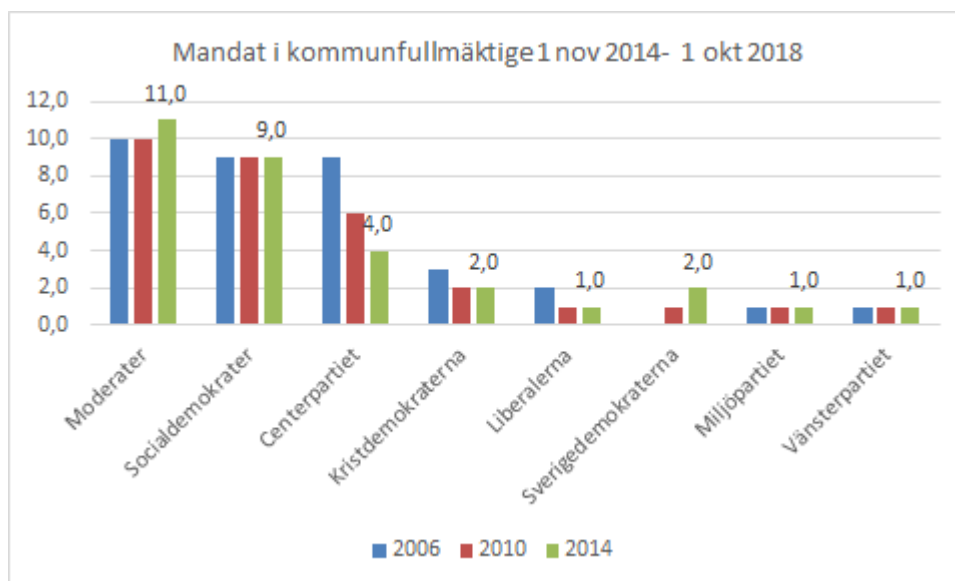

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och ansvarar för de övergripande och långsiktiga målen för verksamheterna. Kommunfullmäktige har också utvärderingsansvar. Större verksamhetsförändringar inom nämnderna ska beslutas av kommunfullmäktige.

På kommunfullmäktiges uppdrag har kommunstyrelsen ett övergripande ansvar för kommunens ekonomi, verksamheter och utveckling. Kommunstyrelsen ska ge kommunfullmäktige underlag för de ekonomiska ramarna. Kommunstyrelsen är kommunens ledningsorgan. Arbetet ska kännetecknas av strategisk inriktning och helhetsperspektiv och sker genom direktiv och riktlinjer direkt mot nämnderna och bolagets och stiftelsens styrelse.

Nämnderna har stor frihet att utforma sin verksamhet inom ramen för respektive verksamhetsplan och reglementen.

Mandat i kommunfullmäktige 1 nov 2014 - 31 okt 2018.

Förvaltningsberättelse

Ekonomisk omvärldsanalys

Högkonjunktur 2017 och 2018

Svensk BNP har inte vuxit så snabbt under 2017 som tidiga utfall och prognoser indikerat. Men konjunkturen har ändå förstärkts markant och även 2018 kommer att präglas av högkonjunktur. Den något svagare utvecklingen gäller dock inte antalet arbetade timmar eller lönesumman. Det innebär en fortsatt hygglig ökning av det reala skatteunderlaget 2017 och 2018. Under loppet av 2018 blir den ekonomiska utvecklingen dock svagare och högkonjunkturen når då sin kulmen.

Framförallt var det nettoexporten som drog ned tillväxttakten under 2017. Även den höga investeringstakten har dämpats något, vilket drog ned den totala tillväxttakten jämfört med förväntningarna. Det beror på att bostadsbyggandet nu är på en så hög nivå att det är svårt att höja den ytterligare. Utvecklingen efter 2018 är svår att prognosticera.

Vår skatteunderlagsprognos för 2019 bygger på ett antagande om en relativt snar återgång till ett neutralt konjunkturläge. Det innebär en markant uppbromsning av skatteunderlagets ökningstakt 2019 och 2020. Ett mer utdraget förlopp skulle betyda att uppbromsningen fördelas på fler år. Oavsett hur snabbt det går så står kommuner och landsting inom kort inför en mycket besvärlig obalans mellan snabbt växande demografiskt betingade behov och ett långsamt växande skatteunderlag.

Källa: Sveriges Kommuner och Landsting

Essunga kommun

Viktiga händelser 2017

- Samverkan i Västra Skaraborg (V6) med flera prioriterade verksamhetsområden bland annat GDPR, e-arkiv, miljösamverkan, upphandling- och överförmyndarverksamhet osv.
- Fortsatt arbete med planering för byggnation av bostäder. Under året har ett 50-tal nya bostäder färdigställts. Framst i flerbostadshus. Kommunen har också fått särskilt statsbidrag med 1 069 000 kronor för ökat bostadsbyggande
- Om- och tillbyggnad av Nossebrobadet har genomförts 2016–2017 till en kostnad av cirka 35 miljoner kronor.
- Ombyggnation av lokaler för hemkunskapen i Nossebro skola samt köket i Jonslunds

skola

- Uppförande av en multiarena på skolgården Nossebro skola
- Arbetsmarknads-, sysselsättningsfrågor och kompetensförsörjning i nära samarbete med Arbetsförmedlingen
- Företagsmässan 1-2 april med många utställare och besökare
- Ny organisation för den kommunala förvaltningen har fastställts av kommunfullmäktige
- Med anledning av ny organisation och generationsskifte har rekrytering skett av bland annat flera nya chefer
- Fortsatt arbete med fasadrenoveringar i kvarteret Amiralen
- Samråd för vägplan E 20 för etapperna Vårgårda - Ribbingsberg samt Ribbingsberg-Vara
- Påbörjat arbete med första etappen för upprustning av väg 2504, Nossebro-Kyråskorsningen
- Påbörjat arbete för framtagande av detaljplaner för byggnation av småhus
- Vänortsbesök i Törva, Estland september 2017
- Mottagande av 31 stycken nyanlända personer

Befolkning och boende

Folkmängd	2013	2014	2015	2016	2017
Kvinnor	2 775	2 764	2 788	2 801	2 834
Män	2 727	2 730	2 750	2 789	2 813
Totalt	5 502	5 494	5 538	5 590	5 647

Folkmängdens förändring	2013	2014	2015	2016	2017
Födda	52	60	55	64	55
Döda	65	62	59	62	75
Födelsenetto	-13	-2	-4	2	-20
Befolkningsförändring	-8	44	52	30	27

Framtiden

Kommunens uppgift är framförallt att klara välfärdsuppdraget för våra kommuninvånare. De viktigaste utmaningarna i detta är:

- klara en positiv befolkningsutveckling för att ha kvar serviceunderlag och rimlig skattekraft
- klara att bibehålla en långsiktigt hållbar kommunal ekonomi
- klara rekrytering av kompetent personal och nyrekrytering till de politiska partierna
- bibehålla en hög sysselsättning och låg arbetslöshet
- i samverkan med olika aktörer i det lokala samhället arbeta för en utveckling av en attraktiv kommun
- integrationen till samhället både av nyanlända och andra som av olika skäl inte kunnat integreras fullt ut
- samverkan med andra kommuner och regioner för att kunna klara välfärdsuppdraget på ett så bra sätt som möjligt

Personal

Personalpolitik

Essunga kommun ska upplevas som en attraktiv arbetsgivare. Under 2017 har ett personalstrategiskt program antagits där fokus är framtida kompetensförsörjning och heltidsfrågan.

Ledarutveckling

Under våren 2017 har ett ledarutvecklingsprogram genomförts för 20 chefer. Det har omfattat fyra utbildningsdagar kring organisationens strategi och värdegrund för ledare, kommunikation och förändringsledarskap samt att leda situations anpassat. Utbildningen har innehållit såväl teori som praktiska övningar. Samtliga deltagare har fått göra en personprofil och därefter en individuell handlingsplan. Utbildning kring arbetsmiljö och rehabilitering har skett under året. Gemensamma ledardagar och kortare samlingar för ledardialog äger rum regelbundet där information ges och aktuella frågor tas upp.

En ny traineeutbildning "Framtida ledare" som genomförs tillsammans med sex kommuner i Västra Skaraborg genomförs under hösten 2017 och våren 2018 där Essunga kommun har med två deltagare. Även ett utbildningsprogram för nya chefer pågår i samarbete med Götene och Grästorps kommun.

Rekrytering

Kommunen har kunnat rekrytera personal med rätt kompetens på de flesta tjänster under 2017. Det har funnits vissa svårigheter att hitta rätt kompetens inom vissa befattningar, som exempelvis socialsekreterare. Under den närmaste femårsperioden förväntas stora pensionsavgångar. Sammanräknat med en personalomsättning på samma nivå som idag behöver kommunen rekrytera ungefär 70 personer per år under den närmaste femårsperioden. Under hösten 2017 infördes ett nytt rekryteringsverktyg som innebär en effektivisering av rekryteringsarbetet och större möjligheter att använda sociala medier vid rekrytering till en lägre kostnad än tidigare.

Jämställda löner

Varje år görs en lönekartläggning för kommunens personal. Lönekartläggningen görs för lika arbete samt för likvärdiga arbeten. Vid jämförelse av likvärdiga arbeten används den arbetsvärdering som gjorts med hjälp av JämO:s verktyg "Analys Lönelots".

Enligt kommunens lönepolicy ska riktlinjer inför löneöversyn bland annat beakta behov av justeringar för att lönerna ska uppfylla Jämställdhetslagens krav på lika lön för lika och likvärdigt arbete. Av lönekartläggningen framgår att inga osakliga löner mellan kvinnor och män finns i kommunen.

Arbetsmiljö

Arbetsmiljöutbildning med fokus med organisatorisk och social arbetsmiljö har genomförts för samtliga chefer och skyddsombud inom utbildningsförvaltningen.

Hälsofrämjande arbetsplatser

Ett aktivt friskvårdsarbete för kommunanställda bedrivs och under 2017 har kommunen fortsatt sitt samarbete kring friskvård med Creo Hälsa som presenterar olika utmaningar och aktiviteter. Hälsoinspiratörer finns numera på de flesta arbetsplatser och dessa får utbildning och inspiration för sitt arbete. Anställda ges möjlighet till subventionerad träning och massage. Ett arbete kring återhämtning för personal inom förskole- och fritidshems-verksamheten samt kring hur man skulle kunna förbättra miljön i skolmatsalen har genomförts.

Genom köp av rehab coach/sjuksköterska en dag per vecka har arbetet med korttidsfrånvaron intensifierats. Rehabcoachen träffar alla som har upprepad korttidsfrånvaro tillsammans med berörd chef och har även stödsamtal med anställda som är sjukskrivna eller riskerar att bli det. Arbete med personalvårdsronder och vissa riktade insatser på enheter med hög sjukfrånvaro har också gjorts. Personalklubben har anordnat många uppskattade aktiviteter under året. Exempelvis med en resa till Trollhättan för att prova på curling.

Medarbetarenkät

Under våren 2017 har olika enheter arbetat vidare med resultatet från 2016 års medarbetarenkät för att hitta möjligheter till förbättringar och i vissa fall bibehålla det goda resultatet. En ny medarbetarenkät planeras till hösten 2018.

Personalkostnader

Personalkostnader mnkr och procentuell förändring 2016-2017	2017	2016-2017
Lön	186,6	2,0
Varav		
-Månadslön	144,4	8,0
-Övertidsersättning	0,8	-18,0
-Fyllnadslön	0,5	-40,0
-Sjuklön	3,0	-2,0
Sociala avgifter	63,0	8,0
Pensionskostnader	16,1	11,0
Övriga personalkostnader	2,8	-12
Summa	268,5	4,0

En stor del av de tjänster kommunen tillhandahåller kräver stora personalinsatser, särskilt barn- och äldreomsorg och undervisning. Kostnader för personal svarar för 60 procent av kommunens totala driftkostnad.

Personalkostnaderna har ökat med 4 procent jämfört med år 2016 (se tabell). Det är en relativt låg kostnadsökning, de senaste åren har personalkostnaderna haft en ökning på mellan 6-10 procent.

Personalkostnaderna har ökat med tre procent på Kommunstyrelseförvaltningen. Utbildningsförvaltningen har haft en ökning på drygt 9 procent, orsaken är statsbidragsfinansierade lärarlöner och personalkostnader inom förskoleverksamheten. Socialförvaltningens personalkostnader har minskat med knappt en procent. Den främsta orsaken till minskningen är avveckling av HVB-hem för ensamkommande barn.

Antal anställda

Antal anställda och årsarbetare	Antal anställda		Årsarbetare	
	2 017	2 016	2 017	2 016
Förvaltning				
Kommunstyrelseförvaltning	39	38	36	35
Sektor Utbildning	194	185	181	170
Social sektor	236	246	205	210
Totalt	469	469	422	415

Definition:

Begreppet årsarbetare innebär att man räknar om samtliga anställdas arbetstid till heltidstjänster.

Antalet tillsvidareanställda i kommunen uppgår den 31 december 2017 till 469 personer. Omräknat till årsarbetare är antalet 422.

Kommunens anställda fördelade sig per förvaltning/sektor enligt ovanstående tabell. Förutom de 469 tillsvidareanställda finns ett hundratal vikarier inom kommunens verksamheter.

Könsfördelning

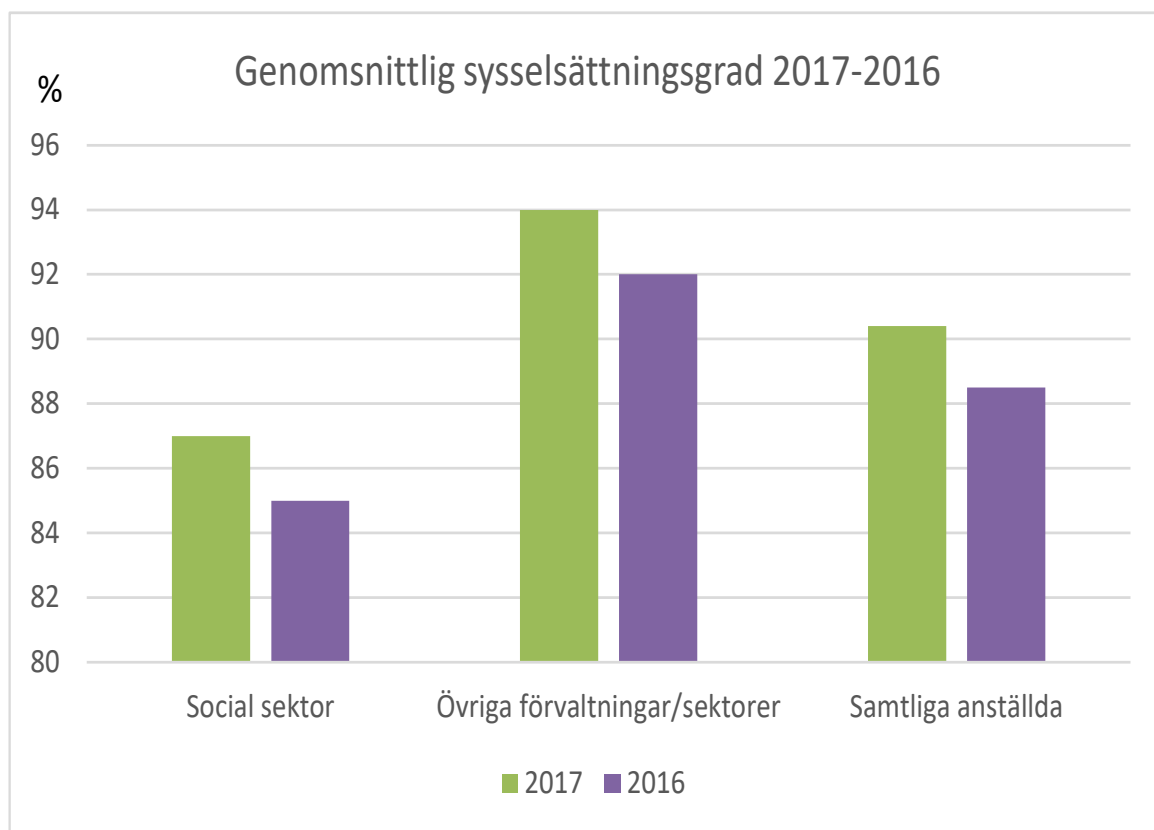
En övervägande del av de som arbetar inom kommunen är kvinnor. Av de 469 tillsvidare-anställda är det 424 kvinnor och 45 män, i procent räknat blir det cirka 90 procent kvinnor och 10 procent män.

Hel- och deltidarbete

Essunga kommun är den kommunen i landet som har lägst andel heltidsarbetande. Detta framgår av statistik från Sveriges kommuner och landsting. Många som har heltidstjänst har en partiell ledighet och därför blir andelen heltidsarbetande lägre än andelen heltidsanställda. Även när man mäter andelen heltidsanställda ligger Essunga lägst av alla kommuner.

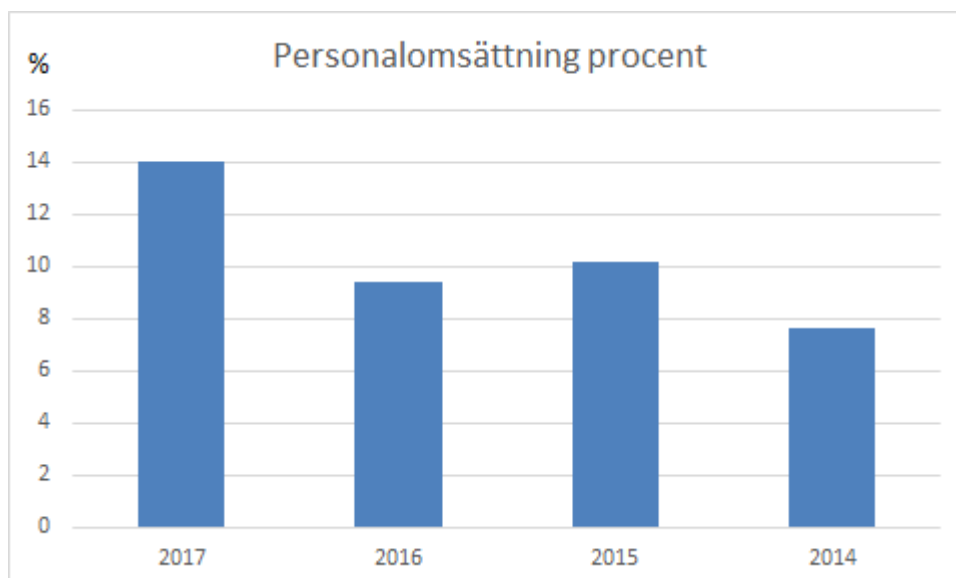
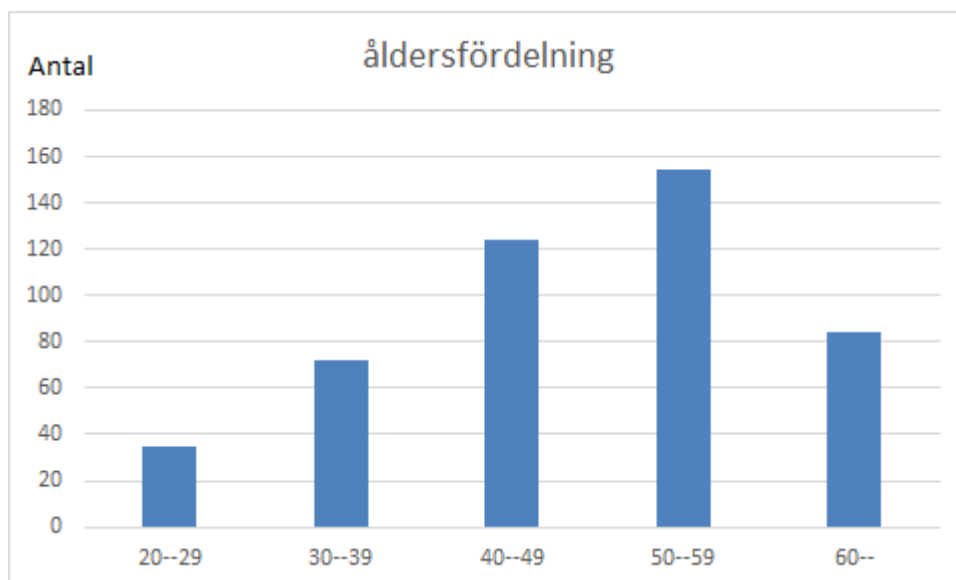
Vi har under året arbetat med att erbjuda högre sysselsättningsgrad till de som önskar bland annat med arbetstidsavtal inom äldre- och funktionshinderomsorgen. Tidigare undersökningar visar att många frivilligt väljer att arbeta deltid, men för att kunna rekrytera i framtiden är det viktigt att kunna erbjuda heltidstjänster. Det är framförallt de kvinnodominerade yrkena inom barn- och äldreomsorg samt lokalvård och köksarbete som är deltidstjänster.

I det personalstrategiska programmet som antagits av fullmäktige finns beslut om att alla anställda ska erbjudas heltid senast 2020. En heltidsplan har under 2017 arbetats fram tillsammans med Kommunal där förutsättningarna för fortsatt arbete med heltidsfrågan lagts fast. Essunga kommun har under 2016-2017 deltagit i ett nätverk anordnat av Sveriges kommuner och landsting kring heltidsfrågan.

Åldersfördelning

Medelåldern bland kommunens tillsvidareanställda är 48,5 år. För kvinnor är medelålder 48 år och för män 49,5 år. Hälften av kommunens anställda är över 50 år. 18 procent är över 60 år och endast 7,5 procent är under 30 år. Jämfört med förra året är medelåldern lite lägre. Samtidigt har andelen över 60 år minskat och andelen under 30 år ökat något. Detta beror till stor del på stora pensionsavgångar under året.

Personalomsättningen har under 2017 ökat jämfört med tidigare år och uppgår till 14 procent, vilket delvis beror på stora pensionsavgångar.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro per åldersgrupp %	2017	2016	2015	2014	2013
--29 år	3,44	3,24	3,24	3,3	2,75
30--49 år	4,97	5,73	5,95	5,98	4,71
50-- år	7,94	8,02	6,71	5,64	4,86

Def: Summa sjukfrånvaro per åldersgrupp i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid i respektive arbetsgrupp

Sjukfrånvaro totalt %	2017	2016	2015	2014	2013
Totalt	6,13	6,51	5,96	5,47	4,5
Kvinnor	6,37	7,18	6,51	5,96	4,88
Män	4,84	2,38	2,53	2,21	1,84

Def: Summa sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid

Långtidssjukfrånvaro %	2017	2016	2015	2014	2013
Totalt	44,48	47,52	44,46	46,12	35,18

Def: Summa tid med långtidssjukfrånvaro över 60 dagar i förhållande till total sjukfrånvaro

Sedan 2003 har sjukfrånvaron beräknats enligt de regler som finns för hälsobokslut. Sjukfrånvaron beräknas i procent i förhållande till överenskommen arbetstid. För 2017 uppgår sjukfrånvaron till 6,1 procent. Det innebär en minskning jämfört med 2016 då sjukfrånvaron uppgick till 6,5 procent.

Av kommunens tillsvidareanställda har 39 procent ingen sjukfrånvaro alls under 2017. Det är en minskning jämfört med 2016 då det var 42 procent som inte hade någon sjukfrånvaro.

Sjukfrånvaron uppgår för kvinnor till 6,4 procent och för män till 4,8 procent. Jämfört med 2016 har sjukfrånvaron minskat för kvinnor och ökat för män.

Av förvaltningarna har Kommunstyrelseförvaltningen lägst sjukfrånvaro 2017 med 2,6 procent (exklusive AME-center/åtgärdsanställda). Socialförvaltningen har högst sjukfrånvaro med 7,5 procent. Sjukfrånvaron för Utbildningsförvaltningen uppgår till 4,8 procent. Sjukfrånvaron har minskat i alla förvaltningar jämfört med 2016. Sjukfrånvaron för åtgärdsanställda inom Arbetsmarknadsenheten uppgår till 10,8 procent, vilket är en minskning jämfört med 2016 då siffran var 12,7 procent.

En jämförelse mellan åldersgrupper visar att åldersgruppen under 30 år har lägst sjukfrånvaron och åldersgruppen över 50 år har högst sjukfrånvaro. Sjukfrånvaron har ökat i åldersgruppen under 30 år och minskat i övriga åldersgrupper jämfört med 2016.

Arbetsmarknad

Arbetsmarknads- och sysselsättningsfrågorna är av stor strategisk betydelse för kommunerna. Arbetslösheten är för närvarande väldigt låg i Essunga kommun. Däremot är en framtida utmaning att tillgodose kompetensförsörjningen både i kommunens organisation men inte minst i näringslivet. Det gäller då att ta tillvara alla resurser som finns till exempel ungdomar, nyanlända, långtidssjukskrivna och långtidsarbetslösa. Fokus nu är att ta tillvara resurserna i dessa grupper men också att få ny arbetskraft att flytta till kommunen och regionen. Kommunen är en utpendlingskommun där ungefär 1 250 personer pendlar ut och 750 personer in till arbeten varje dag. Eftersom cirka 2 000 personer arbetspendlar över kommungränsen varje dag blir dessa gränser ganska ointressanta. Essunga, liksom andra kommuner, blir alltmer beroende av hur arbetsmarknaden utvecklas i regionen. Det viktigaste för kommuninvånarna är geografiskt avstånd, infrastruktur, branschbredd och antal lediga jobb i regionen.

Integration

Världsläget med krigs- och oroshärdar på många håll i världen gör att integrationsfrågorna har blivit en stor och viktig uppgift inte bara på nationell nivå utan även regionalt och lokalt. Sedan den akuta situationen 2015 har flera kommuner lagt mycket annat åt sidan för att prioritera och fokusera på denna uppgift. Under 2016 och 2017 har läget stabiliserats betydligt med mera tydlig och gränssättande flyktingpolitik i Europa. Mottagandet av ensamkommande barn har nästan helt stannat av. Under 2017 tog kommunen emot 31 nyanlända genom anvisningsavtal med länsstyrelsen på 19 personer samt 12 i egen bosättning. För 2018 har kommunen en föreslagen anvisning på 15 personer men har också beslutat att föreslå ökad mottagning till totalt 25 personer. Mycket resurser sätts in för att klara integrationen av dessa nyanlända, men också för integration av svenskar som av olika skäl helt eller delvis hamnat utanför samhället. För hela integrationen är sysselsättningsfrågorna väldigt avgörande och för de nyanlända är språkundervisningen i svenska en nyckelfaktor för att kunna integreras. Kommunen har anställt en integrationscoach på projektbasis och har under 2017 bland annat genomfört ett projekt; Språkvänner. Kommunen har också anordnat extratjänster med statliga bidrag. Resursen för SFI har förstärkts under året.

Folkhälsa

Under 2017 har folkhälsoarbetet fortsatt med de tre tagna folkhälsomålen:

- Öka den fysiska aktiviteten.
- Minska bruket av tobak, alkohol och andra droger.
- Minska den psykiska ohälsan.

För att öka den fysiska aktiviteten har kommunen utvecklat området Stallaholm med ett utegym, en fysbana, hockeyrink och en mobil "pump-track-bana". Under hösten har en cykel- och gångväg utmed Järnväggsgatan i Nossebro färdigställt. Skolan och fritidsverksamheten satsar även mycket på att öka den fysiska aktiviteten både på rasterna och när de är på fritidshem. Skol IF har återuppstått och leds av en gymnastiklärare och elever. Arbetet med att få till en skolgård som stimulerar till fysisk aktivitet fortsätter under 2018. Föräldraföreningen har tillsammans med skolan arrangerat två prova-på-dagar för årskurs 9. Gymnastiklärarna har utbildat sig i "*Pulshöjande fysiska aktiviteter*". Detta för att starta upp ett arbete med att få in mer fysisk aktivitet under skoltid och att göra eleverna mer delaktiga och kunniga om sin egen hälsa. 2017 arrangerades gratis simskola från 5 år och uppåt.

Essunga kommun jobbar drogförebyggande sedan flera år tillbaka och detta arbete börjar ge effekt. Vi ser att alkoholkonsumtionen minskar, det är fler ungdomar som säger nej och flyttar sin alkoholdebut uppåt i åldrarna. Rökningen planar ut, användande av vattenpipa minskar, snusningen minskar, men användandet av e-cigarett fortsätter att öka.

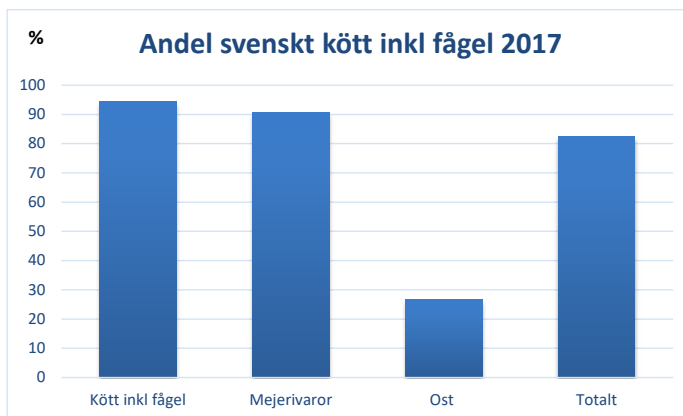
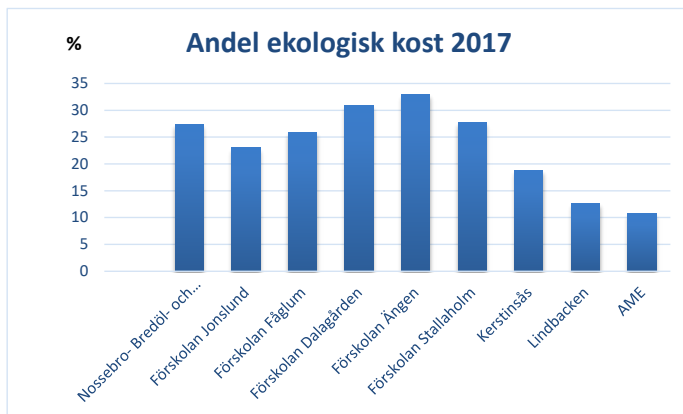
Att mäta den psykiska hälsan/ohälsa är svårt. I Essunga kommun har man ändå försökt att hitta några parametrar där man kan följa någon form av trend. Sedan några år tillbaka har man lyft in i den årliga drogvaneundersökningen frågor som speglar hur ungdomarna mår just denna dag. På frågan "Hur mår du rent allmänt?" svarar den stora delen av ungdomarna, 74 % att de mår "mycket bra, bra och ganska bra". 17 % svarar att de "mår utmärkt" och så en grupp på 9 % som svarar att de mår "dåligt". Från år 2015 när mätningen startade kan man se en ökning av gruppen som uppger att de mår dåligt. För att vända denna trend till en bättre psykisk hälsa arbetas det nu på många fronter. Folkhälsorådet arbetar med att göra en kartläggning av den psykiska ohälsan ute i de kommunala verksamheterna, inom Närhälsan och tandvården i Nossebro. Detta arbete kommer att fortgå under 2018.

För 2017 har medborgarlöftet varit att Essunga kommun tillsammans med polisen lovat att arbeta mer specifikt med trygghetsskapande åtgärder i trafikmiljön. Polisen har genomfört kontroll och genom dessa har man fått fatt på flera drog- och rattfyllerier, flera olovliga körningar, påträffat efterlyst person och efterlyst fordon, utfärdat många ordningsbot för trafikbrott/hastighet. Fordon har även beslagtogs för teknisk undersökning. Kommunens del i medborgarlöftet är att arbeta med drogförebyggande åtgärder samt ökad belysning.

Under 2017 har nya folkhälsomål för 2018 tagits fram. Dessa är: *Tidiga och samordnade insatser för barn och unga* och *Minska den psykiska ohälsan*.

Folkhälsoarbetet går framåt. För att få ett större genomslag och medvetenhet hos kommuninvånarna bör ett övergripande mål sättas. Nu görs mycket ute i verksamheterna men stannar där och kopplas inte samman med ett högre och gemensamt mål.

Andel ekologisk kost, svenskt kött och svenska mejerivaror 2017

Övergripande målstyrning och uppföljning

Vision och värdeord

Vision

Närhet skapar meningsfulla möten där människor engageras och utvecklas.

Värdeord

Äkta, Välkomnande, Engagerande och Nyfikna (ÄVEN)

Kommunfullmäktiges verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning

Boende och befolkning

Kommunfullmäktiges mål	Kommentar
Attraktiv kommun med bra boende och trygga miljöer	Kommunens attraktionskraft kan mätas på olika sätt men Essunga kommun har inga särskilda måttal för detta. De senaste årens befolkningsökning åren är dock en indikation på attraktionskraft. Under 2017 har befolkningen ökat med knappt 30 personer. Kommunen fortsätter att skapa nya bostäder i nya miljöer och byggnationen av så kallade trygghetsbostäder vid Kerstinsås har med all säkerhet ökat tryggheten för äldre människor. Vid olika sammanträffanden med kommuninvånare upplever vi att kommunen upplevs som attraktiv och trygg att bo i samtidigt som servicen upplevs som bra. Målet anses därmed uppnått
Ungdomar ska trivas och må bra i kommunen	Det har varit svårt att få kontakter med ungdomarna och att få ett engagemang i arbetet. Det gäller både från kommunens och ungdomarnas sida. Kommunen har under 2017 arbetat med ett ungdomsprojekt där målet var att ungdomar skall utveckla nya mötesplatser i samråd med kommunen. Arbetet har dock inte resulterat i nya mötesplatser. Avsikten är att även 2018 bedriva ett ungdomsprojekt med särskilt avsatta projektresurser och att arbeta på ett något annorlunda sätt.

Näringsliv och arbetsmarknad

Kommunfullmäktiges mål	Kommentar
<p>Företagsklimatet skall vara så gott att etablerade företag stannar kvar och utvecklas och att nya företag finner det fördelaktigt att etablera sig här.</p>	<p>Företagsklimatet är gott i kommunen. I Svenskt näringslivs enkät är resultatet för 2017 betyget 4,12. Målet är uppnått. Resultatet har förbättrats med 0,12 sedan förra mätningen 2016 men rankingen i jämförelse med andra kommuner är densamma, plats 40. Det viktigaste är att det sammanfattande omdömet förbättrats men självklart vill vi att det skall öka ytterligare.</p> <p>Kommunen har ett bra resultat men ytterligare arbete behöver göras när det gäller information, företagskontakter och samverkan skola-näringsliv.</p>
<p>Kommuninvånare ska ha goda möjligheter att utvecklas genom arbete och utbildning</p>	<p>Essunga kommun har en hög sysselsättningsgrad och arbetslösheten är låg. Däremot har vi en låg utbildningsnivå jämfört med många andra kommuner. Vi arbetar kontinuerligt för att skapa sysselsättning till alla. Kommunen samverkar bland annat med arbetsförmedlingen och har mycket goda kontakter med näringslivet i kommunen. När det gäller utbildningsnivån så är en viktig del att få våra ungdomar att fullfölja sina studier på gymnasiet vilket har stor betydelse för framtida sysselsättning och eventuellt fortsatta studier. Här samarbetar vi med många aktörer både i Skaraborg och hela regionen. Fullföljda studier är också ett viktigt folkhälsomål. Kommunen arbetar också för att stärka möjligheterna och tillgängligheten till vuxenutbildning samt samverkan med näringslivet.</p>
<p>Det ska vara möjligt för kommuninvånare, företagare och besökare att nå service och arbete inom kommunen och regionen</p>	<p>Infrastrukturen och kommunikationerna till andra kommuner inom pendlingsavstånd får allt större betydelse. Kommunen har kontakter med Trafikverket för planeringen av ombyggnad E 20 genom Skaraborg och upprustning av väg 2504 (Fåglumsvägen). Det är ett arbete som är långsiktigt men i bästa fall har dessa satsningar genomförts till 2021-2022 och då får kommunen en mycket bra infrastruktur till hela Göteborgsområdet. Kommunen har också gjort en satsning på en utökad kollektivtrafik på "axeln" Trollhättan-Nossebro- Vårgårda. Kommunikationerna i detta stråk behöver förbättras bland annat för ökad tillgänglighet till tågtrafik samt resor till gymnasieskolor.</p>

Finans

Kommunfullmäktiges mål	Kommentar	
Resultatet ska utgöra 3,0 procent +- 2,0 procent av de samlade intäkterna för skatt, statsbidrag och utjämningsystem	Årets resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag är 3,2 procent. Statsbidrag från migrationsverk och stat är en bidragande orsak till det positiva resultatet.	●
Nettoinvesteringarna ska under en rullande fyra-årsperiod finansieras till lägst 100 procent av egna medel	År 2017 har nettoinvesteringarna finansierats med 90 procent av egna medel. Under den senaste fyraårsperioden har investeringarna finansierats med 86 procent. Finansieringsgraden av nettoinvesteringar har förbättrats både jämfört med år 2016 och föregående års rullande fyra-årsperiod men målet är inte fullt ut uppfyllt. En av orsakerna är stora investeringsbehov 2016 och 2017.	■
Soliditeten ska öka och likviditeten ska vara på en nivå som säkerställer fullgod betalningsförmåga och finansiell handlingsfrihet säkerställs	Soliditeten är 67,9 procent och det är en förbättring med 0,6 procentenheter jämfört med föregående år. Ett positivt resultat 2015 – 2017 har bidragit till den ökade soliditeten.	●
Likviditeten ska vara på en nivå som säkerställer betalningsförmåga och finansiell handlingsfrihet på kort sikt	Kassalikviditeten är 72,4 procent. Trots en ökad likvid år 2017, har kassalikviditeten försämrats 4 procentenheter. Orsaken är lägre kundfordringar. Denna nivå innebär ändå en fullgod betalningsförmåga, eftersom de kortfristiga skulderna består till 23 procent av semesterlöneskulden. Semesterlöneskulden förändras normalt inte i någon större omfattning och utgör därmed ingen större belastning på likviditeten.	●

Finansiell analys

God ekonomisk hushållning

Kommunallag (1991:900) 5 § "För verksamheten ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. För ekonomin ska anges de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning."

Varje generation måste själv bära kostnaderna för den service som den konsumerar. Detta innebär att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat.

Resultatet måste vara tillräckligt stort för att motsvarande servicenivå ska kunna garanteras även för nästkommande generation utan att den ska behöva uttaxera en högre skatt.

Kommunen, med i princip obegränsad livslängd, ska inte förbruka sin förmögenhet för att täcka löpande behov.

En god ekonomisk hushållning innebär att de löpande intäkterna täcker de löpande kostnaderna. Det är inte förenligt med god ekonomisk hushållning att finansiera löpande driftskostnader med lån.

Modell för finansiell analys

För att kartlägga och analysera resultat, utveckling och ställning för Essunga kommun används en finansiell analysmodell som benämns RK-modellen. Modellen används för att identifiera eventuella finansiella möjligheter och problem. Målsättningen är att försöka klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning, som föreskrivs i kommunallagen.

Den finansiella analysmodellen bygger på fyra perspektiv: det finansiella resultatet, kapacitetsutvecklingen, riskförhållanden och kontrollen över den finansiella utvecklingen. Aspekterna *resultat*, *kapacitet*, *risk* och *kontroll* utgör hörnstenar i modellen.

Det finansiella resultatet

Årets resultat och dess orsaker kartläggs. En eventuell obalans, det vill säga att kostnaderna överstiger intäkterna eller att en rörelseriktning mot obalans sker, är en varningssignal. Under detta perspektiv analyseras också investeringar och deras utveckling.

Kapacitet

Den andra aspekten benämns *kapacitet* eller långsiktig betalningsberedskap. Här redovisas vilken finansiell motståndskraft kommunen har på lång sikt.

Risikförhållanden

Med tredje aspekten *risk* avses hur kommunen är exponerad finansiellt. En god ekonomisk hushållning innefattar att kommunen i kort och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. Här analyseras också borgensåtagande och kommunens samlade pensionsskuld.

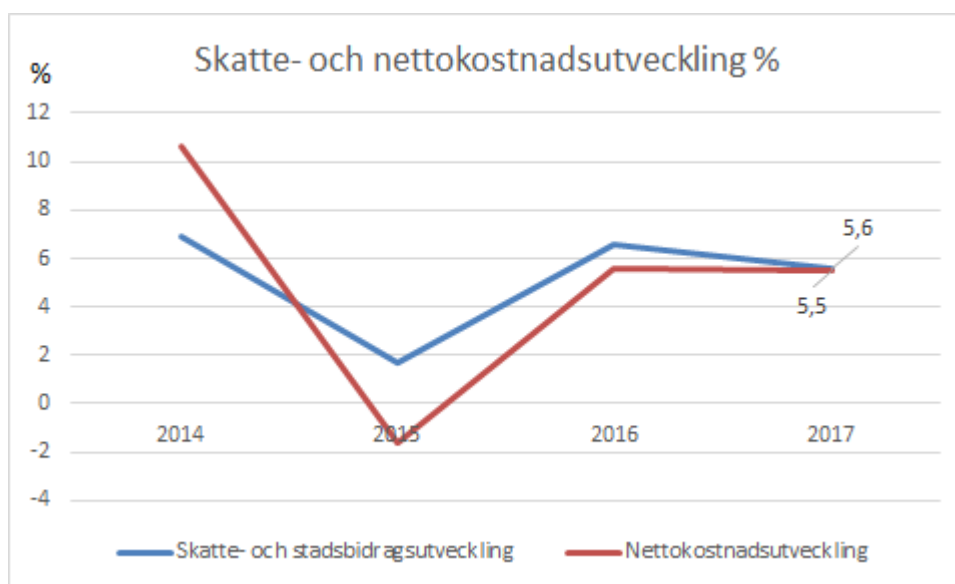
Kontroll

Med den fjärde aspekten *kontroll* avses hur upprättade finansiella målsättningar och planer följs. En god följsamhet mot budget är uttryck för god ekonomisk hushållning.

Finansiella nyckeltal

Varje perspektiv analyseras med hjälp av ett antal finansiella nyckeltal som har till uppgift att belysa ställning och utveckling inom de fyra perspektiven.

Resultat och kapacitet

Skatteintäkter och generella statsbidrag har mellan åren 2016–2017 ökat med 5,6 procent och verksamhetens nettokostnader har ökat med 5,5 procent.

Skatteintäkterna ökade med 3,6 procent och de generella bidragen med 11 procent. Ökningen av de generella bidragen beror främst på ökat kostnadsutjämningsbidrag.

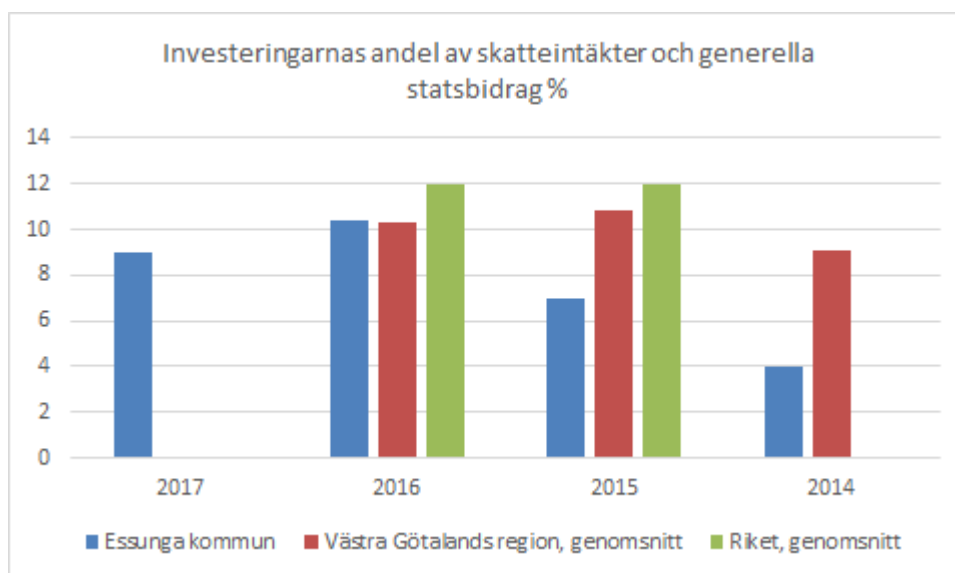
Nettokostnadsökningen beror dels på personalkostnader och dels på lägre statsbidrag från migrationsverket.

Driftskostnadsandel %	2017	2016	2015
Verksamhetens intäkter och kostnader	92,0	92,1	93,4
Avskrivningar	4,8	4,7	4,3
Driftskostnader exkl finansnetto	96,8	97	98
Finansnetto	0,0	-0,1	-0,1
Nettokostnadsandel inkl finansnetto	96,8	97	98

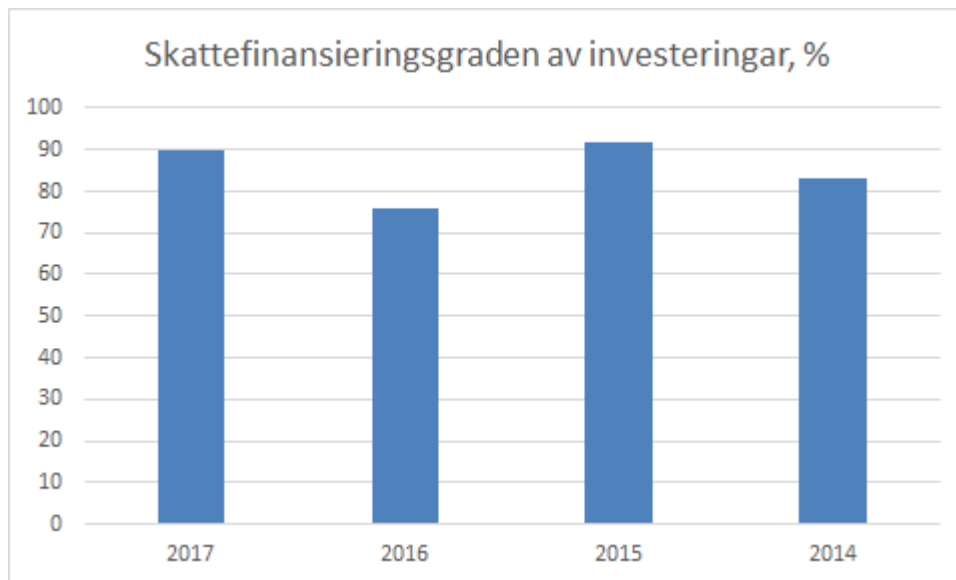
En grundläggande förutsättning för att uppnå balans i ekonomin och nå god ekonomisk hushållning är att intäkterna är större än kostnaderna. Ett mått på denna balans är driftkostnadsandel. Nyckeltalet speglar hur stor del av skatteintäkter och generella statsbidrag som den löpande driftverksamheten tar i anspråk. Det utrymme som finns kvar kan användas för amortering av långfristiga lån, finansiering av investeringar eller sparande.

Driftkostnadsandelen av skatteintäkter och generellas statsbidrag är 96,8 procent, vilket är i paritet med föregående år men samtidigt en förbättring med drygt 3 procentenheter sedan år 2014.

Årets investeringar	2017	2016	2015	2014
Nettoinvesteringar mnkr	28,7	31,6	19,3	11,2
Nettoinvesteringar/avskrivningar %	186	221	160	94

Kommunens investeringsnivå åren 2014-2015 ligger något under genomsnittsnivån för både Västra Götalandsregionen och riket i genomsnitt. År 2016 ligger kommunens investeringar i nivå med genomsnittet för Västra götalandregionen. År 2017 saknas uppgifter

Ett viktigt nyckeltal när det gäller investeringarna är skattefinansieringsgraden. Den mäter hur stor andel av årets nettoinvesteringar som finansieras genom egna medel. Egna medel är årets resultat plus årets avskrivningar. 100 procent innebär att kommunen kan finansiera samtliga investeringar som är genomförda under året med egna medel, vilket i sin tur innebär att kommunen inte behöver låna till investeringarna och att kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme stärks.

Under 2017 har investeringsvolymen inte finansierats av egna medel fullt ut. Kommunen har inte behövt låna till investeringarna under året, då kassalikviditeten är god.

Den genomsnittliga skattefinansieringsgraden perioden 2014-2018 uppgår till 86 procent.

Årets resultat	2017	2016	2015	2014
Årets resultat, mnkr	10,3	9,7	6,6	-2,6
Årets resultat i relation till skatteintäkter och generella statsbidrag	3,2	3,2	2,3	-0,9

Årets resultat uppgår till 10,3 mnkr och relaterat till skatteintäkter och generella statsbidrag motsvarar det 3,2 procent.

Soliditet	2017	2016	2015	2014
Tillgångsförändring %	4,9	4,7	3,6	5,1
Förändring eget kapital %	5,9	5,8	4,2	-1,6
Soliditet enligt balansräkningen %				
Essunga Kommun	67,9	67,3	66,6	66,3
V:a Götalandsregionen, genomsnitt	*	49,7	49	51
Riket genomsnitt	*	46	46	48
Soliditet inkl pensionsåtagande före 1998 %				
Essunga kommun	24,8	21,2	15,1	10,8
V:a Götalandsregionen, genomsnitt	*	14,5	10,5	7,7
Riket, genomsnitt	*	24,2	21,8	20,6

Soliditet är ett mått på den finansiella styrkan på lång sikt. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats med egna medel det vill säga skatteintäkter. Kommunens soliditet uppgår till 67,9 procent, vilket innebär att soliditeten har ökat med 0,5 procentenheter. Den relativt låga ökningen beror till stor del på större investeringar 2015- -2017. Soliditeten inklusive kommunens pensionsförpliktelser som är äldre än 1998 och som ligger utanför balansräkningen har ökat från 21 procent 2016 till knappt 25 procent 2017.

År 2016 var den genomsnittliga soliditeten i Västra Götalandsregionen 50 respektive 15 procent och för riket var den 46 respektive 24 procent.

Skuldsättningsgrad	2017	2016	2015	2014
Total skuldsättningsgrad %	32,1	32,7	33,4	33,7
-Varav avsättningsgrad %	7,8	8,4	8,8	9,5
-Varav kortfr skuldsättningsgrad %	22,3	22,5	22,9	22,8
-Varav långfr skuldsättningsgrad	2,0	1,8	1,7	1,5

Den del av tillgångarna som har finansierats med främmande kapital brukar benämnas skuldsättningsgrad. Kommunens totala skuldsättningsgrad har minskat marginellt från 32,7 procent 2016 till 32,1 procent 2017. Kommunens skuldsättning fördelar sig på kortfristiga skulder som består av avsättningar och långfristiga skulder som består av förutbetalda intäkter. När det totala pensionsåtagandet vägs in uppgår skuldsättningsgraden istället till, 79 procent 2016 och 75 procent 2017. Den lägre skuldsättningsgraden minskar i takt med att pensionsskuld inom ansvarsförbindelse minskar.

Kommunalskatt	Essunga Kommun	V:a Götaland	Riket
Kommunens skattesats %	21,57	21,30	20,74
Regionens skattesats %	11,48	11,48	11,39
Total skattesats %	33,05	32,78	32,12

En viktig del av bedömningen av en kommuns finansiella kapacitet är vilken möjlighet kommunen har att påverka sina inkomstkällor. En låg kommunalskatt ger t ex ett större handlingsutrymme att generera en intäktsökning denna väg.

Den totala kommunala skattesatsen i Essunga kommun inklusive regionskatten uppgick år 2017 till 33,05 procent. Den primärkommunala skatten var 21,57 procent medan landstingsskatten till Västra Götalandsregionen var 11,48 procent. Genomsnittet av den primärkommunala skattesatsen i Västra Götalandsregionen var 21,3 procent och i riket 20,74 procent.

Den primärkommunala skatten har minskat både regionalt och i riket som helhet.

Risk och kontroll

Likviditet	2017	2016	2015	2014
Likvida medel mnkr	23	13	22	19
Kassalikviditet %	73	77	85	85
Rörelsekapital mnkr	-15	-11	-5	-4

Kassalikviditet är ett mått som mäter kortfristig betalningsförmåga. Om måttet är 100 betyder det att omsättningstillgångarna är lika stora som de kortfristiga skulderna. Kassalikviditeten är 73 procent, jämfört med föregående år är det en försämring med 5 procentenheter. Försämringen beror främst på stora investeringsutgifter och lägre statsbidrag 2017.

Rörelsekapital är skillnad mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Den negativa förändringen är en konsekvens av stora investeringsutgifter och ökade leverantörsskulder.

Pensionsåtagande mnkr	2017	2016	2015	2014
Avsättning till pensioner inkl löneskatt	5,3	5,6	6,1	5,8
Ansvarsförbindelse inkl löneskatt	117,9	120,1	128,2	132,6
Totala pensionsåtaganden	123,2	125,7	134,3	138,4

Kommunens totala pensionsskuld inklusive löneskatt uppgår till 123,2 mnkr varav 117,9 mnkr avser åtaganden som är äldre än 1998, de så kallade pensionsförpliktelseerna i ansvarsförbindelsen. Det totala pensionsåtagandet har minskat med 2,5 mnkr eller 2 procent, jämfört med föregående år.

Enligt kommunal redovisningslag redovisas inte ansvarsförbindelsen i balansräkningen. Hela pensionsskulden är återlånad i verksamheten, vilket innebär att det inte finns några placeringar av pensionsmedel.

Kommunen har under tiden 2002–2007 gjort partiell inlösen av pensionsförpliktelser intjänade före 1998 med 14,5 mnkr. Åren 2008–2015 har ingen inlösen gjorts. 2016 har ytterligare 1,9 mnkr lösts in partiellt, då kommunen hade ett fondöverskott hos KPA på motsvarande belopp.

Borgensförbindelser mnkr	2017	2016	2015	2014
Essunga bostäder AB	120,9	87,7	79,3	76,9
Stift Essunga Industrier	12,4	13,7	15,1	16,5
Riksbyggens kooperativa hyresrättsförening Essunga äldreboende	83,0	60,8	32,2	42,6
Nossebroortens energi Ek förening	0	7,5	7,5	7,5
Egna hem och småhus	0	0	0,1	0,1
Summa	216,3	169,7	134,2	143,6

Borgensförbindelser och övriga ansvarsförbindelser inkl löneskatt per invånare tkr	2017	2016	2015	2014
Essunga Kommun	59	52	47	50
V:a Götalandsregionen, genomsnitt	*	53	53	52
Riket, genomsnitt	*	44	45	45

Känslighetsanalys mnkr	Kostnad/Intäkt
Befolkningsförändring med 10 invånare	+/-0,5
Lönekostnadsförändring 1%	+/-2,6
Prisändring taxor och avgifter 1 %	+/-0,4
Förändring av varor och tjänster 1 %	+/-0,4
Förändrad utdebitering med 1 krona	+/-11,0

Kommunens ekonomiska resultat kan påverkas av händelser utanför dess egen kontroll. Det kan till exempel vara konjunktursvängningar eller förändrade lagar och förordningar. Kommunen har ett ansvar för att ha beredskap att hantera både externa, oförutsedda händelser och förändringar i den egna kommunen. Kommunen måste därför ha reserver och marginaler i sin ekonomi. Ett sätt att göra detta tydligt är att upprätta en känslighetsanalys som visar hur olika förändringar påverkar kommunens finansiella situation. I känslighetsanalysen ovan redovisas hur ett antal faktorer påverkar Essunga kommuns finansiella resultat.

Balanskravsresultat

Balanskravsutredning mnkr	2017	2016	2015	2014
Årets resultat enligt resultaträkningen	10,3	9,7	6,6	-2,6
Avgår samtliga realisationsvinster	0	-0,7	0	0
Avgår avsättning till resultatutjämningsreserv	0	0	0	0
Summa resultat enligt balanskravsutredningen	10,3	9,7	6,6	-2,6

Enligt lagen om kommunal redovisning ska det i förvaltningsberättelsen utvärderas om de mål och riktlinjer som avses i 8 kap 5 § kommunallagen uppnåtts och följts. Även den ekonomiska ställningen ska utvärderas. Dessutom är det obligatoriskt att sammanställa en så kallad balanskravsutredning som definierar -Årets resultat efter balanskravsjusteringar.-

Balanskravet innebär att intäkterna måste överstiga kostnaderna – resultatet måste vara större än noll. Ett negativt resultat måste regleras inom tre år. Från och med 2013 har det blivit möjligt att reservera till eller disponera medel från resultatutjämningsreserv.

Lokala riktlinjer för God ekonomisk hushållning och Resultatutjämningsreserv har upprättats under 2015. Kommunen tillämpar inte RUR om det inte fattas särskilt beslut om tillämpning inför årsbokslut.

Finansiella nyckeltal

Fem år i sammandrag	2017	2016	2015	2014	2013
Skatteintäkts- och statsbidragsutveckling	5,6	6,6	1,7	6,9	1,8
Nettokostnadsutveckling	5,2	5,6	-1,6	10,9	1,4
Driftskostnadsandel	92,0	92,0	93,4	96,7	93,0
Avskrivningar %	4,8	4,7	4,3	4,3	4,4
Driftskostnadsandel exkl finansnetto %	96,8	97,0	98,0	101,0	97,4
Finansnetto	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Driftskostnadsandel inkl finansnetto %	96,8	97,0	98,0	101,0	97,3
Årets resultat/skatteintäkter och generella statsbidrag %	3,2	3,2	2,3	-0,9	2,7
Nettoinvesteringar mnkr	28,7	31,5	19,3	11,2	26,8
Skattefinansiering av nettoinvesteringar %	90,0	76,0	92,0	83,0	69,0
Nettoinvesteringar/avskrivningar %	186,0	221,0	160,0	94,0	233,0
Soliditet enligt balansräkningen %	67,9	67,3	66,6	66,3	70,8
Soliditet inkl samtliga pensionsförpliktelser %	24,8	21,2	15,1	10,8	10,1
Tillgångsförändring %	4,9	4,7	3,6	5,1	5,5
Förändring av eget kapital %	5,9	5,8	4,2	-1,6	4,5
Total skuld- och avsättningsgrad %	32,1	32,7	33,4	33,7	29,2
- varav avsättningsgrad	7,8	8,4	8,8	9,5	5,8
- varav lortfristig skuldsättningsgrad	22,3	22,5	22,9	22,7	22,5
- varav långfristig skuldsättningsgrad	2,0	1,8	1,7	1,6	1,0
Pensionsskuld mnkr	123,1	125,8	134,2	139,0	143,8
Primärkommunal skatt (kr/skattekrona)	21,6	21,6	21,6	21,6	21,6
Likviditet					
Kassalikviditet %	72,4	76,4	85,1	84,9	69,0
Rörelsekapital mnkr	-15,1	-11,7	-4,6	-4,3	-12,0
Finansiella nettotillgångar mnkr	-4,2	-0,8	7,0	7,0	1,0
Långfristig låneskuld mnkr	2,0	1,8	1,7	1,6	0,9
Borgensåtagande mnkr	216,3	169,8	134,0	144,0	148,0

Essunga kommuns finansiella ställning på kort och lång sikt

Kortsiktig handlingsberedskap, innebär finansiell motståndskraft på kort sikt, de närmaste två åren fokuseras. I perspektiven ingår nyckeltalen finansiella nettotillgångar, kassalikviditet, budgetföljsamhet samt resultat.

Långsiktig handlingsberedskap, innebär finansiell motståndskraft på lång sikt, viktiga nyckeltal för att mäta detta är, skattesats, soliditet, skattefinansieringsgrad av investeringar.

Källa: KFI Finansiell profil 2012-2016

Kortsiktig handlingsberedskap Kommun och kommunalt bolag

Essunga har under de senaste tre åren förbättrat sitt resultat, 2016 och 2017 har resultatet varit drygt 3 procent. Detta är förenligt med kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning. Essunga kommun har uppvisat en starkare resultatutveckling mellan åren 2014-2016 än genomsnittet i länet.

Kassalikviditeten är svagare än snittet i länet. Kassalikviditeten ska inte hanteras som ett eget nyckeltal utan ställas i relation till soliditetens utveckling. Kassalikviditeten är på en så god nivå att kommunen klarar att finansiera oväntade finansiella utgifter på kort sikt utan att behöva låna.

Essungas Koncern har ett svagare resultat än länet i genomsnitt medan kassalikviditeten är som genomsnittet åren 2014-2016. År 2017 har kassalikviditeten förbättrats något. Det innebär att koncernen på kort sikt har handlingsberedskap.

Långsiktig handlingsberedskap Kommun och kommunalt bolag

Essungas genomsnittliga investeringsvolym (investeringar relaterade till verksamheternas nettokostnader) mellan 2014-2016 ligger på drygt sex procent, för länet uppgick genomsnittsvolymer till 10 procent.

Essunga kommun har under samma period en genomsnittlig skattefinansieringsgrad på närmare 98 procent. Det är en högre skattefinansieringsgrad än genomsnittet i länet men beror endast på låga investeringsvolym, då resultatet varit lägre.

Soliditeten är god och högre än genomsnittet i länet.

Essungas koncern har en genomsnittlig soliditet jämfört med länet. Det kommunalägda bolaget Essungabostäder AB har däremot låg soliditet, 7,7 procent.

De närmaste åren innebär för många kommuner ökade investeringar och ökade kostnader på grund av befolkningsförändringar. Detta måste finansieras och en viktig grundpelare är då att redovisa ett resultat som dels finansierar merparten av investeringarna och dels stärker den långsiktiga handlingsberedskapen.

Ekonomisk översikt

Sammanfattning

Essunga kommun redovisade ett resultat på 10,29 miljoner kronor. Det innebär en resultatnivå på 3,2 procent. Resultatet för 2016 uppgick till 9,7 miljoner kronor (3,2 procent). Det positiva resultatet beror främst på extra statsbidrag i form av byggbonus 1,0 mnkr och ersättning för ensamkommande ungdomar (EKU) 0,6 mnkr. Statsbidrag till grundskolan och färre köpta gymnasiplatser är andra orsaker till det positiva resultatet.

Årets nettoinvesteringar blev 28,6 miljoner kronor, vilket är knappt 3 miljoner kronor lägre fastställd investeringsram. De främsta orsakerna till budgetavvikelsen är att ombyggnation av badet samt färdigställande fortsätter in på det nya året. Skattefinansieringsgraden uppgick till 90 procent, det är en förbättring med 14 procentenheter jämfört med föregående år.

Bruttokostnadsutvecklingen mellan åren 2016-2017 är 0,7 procent. Främsta orsaken till den låga kostnadsutvecklingen är relativt låg kostnad för personal och låga kostnader för köp av institutionsvård. Anledningen är den förändrade situationen avseende ensamkommande barn.

Intäktsutvecklingen (exklusive skatteintäkter och generella statsbidrag) är minus 10 procent eller 12,6 miljoner kronor och kan helt härledas till lägre minskade bidrag från migrationsverket.

Det kommunala bolaget, Essunga Bostäder AB, visar ett negativt resultat på minus 1,2 miljoner kronor. Främsta orsaken till det negativa resultatet är flera tunga uppkomna underhållsåtgärder.

Större förändringar mot budget kan hänföras till följande faktorer

- Utrangering inventarier i samband med ombyggnation, -1,8 mnkr
- Extra bidrag i form av byggbonus +1,0 mnkr och ersättning för EKU +0,6 mnkr
- Sektor utbildning +1,0 mnkr (Gymnasium, grundskola)

- Social sektor -1,3 mnkr, lägre intäkter från migrationsverket och kostnader för bemaningspersonal.

Avvikelse mot prognos augusti

Utfallet 2017 jämfört med prognosen i augusti avviker med 0,63 miljoner kronor. De främsta orsakerna till avvikelsen är sent beslutad utrangering av anläggningstillgång (rör badet), -1,8 mnkr, byggbonus 1,0 miljoner kronor och lägre kostnader för gymnasieelever än beräknat, +0,5 mnkr.

Driftsredovisning

Nämnd, mnkr	Budget 2017			Redovisning 2017			Budgetavvikelse 2017		
	Intäkter	Kostnader	Netto	Intäkter	Kostnader	Netto	Intäkter	Kostnader	Netto
Kommunfullmäktige	0,0	-0,4	-0,4	0,0	-0,5	-0,5	0,0	-0,1	-0,1
Revision	0,0	-0,5	-0,5	0,0	-0,5	-0,5	0,0	0,0	0,0
Kommunstyrelsen	45,4	-93,9	-48,5	48,1	-99,1	-51,1	2,7	-5,3	-2,6
- varav vatten och avlopp	8,3	-8,3	0,0	8,4	-8,4	0,0	0,1	-0,1	0,0
- varav avfall	3,9	-5,4	-1,5	3,8	-5,2	-1,4	-0,1	0,3	0,1
- varav torgplatser	0,9	-0,7	0,1	0,8	-0,7	0,1	-0,1	0,0	0,0
Bygg- och miljönämnden	1,3	-2,9	-1,6	1,0	-2,7	-1,7	-0,2	0,1	-0,1
Utbildnings nämnden	26,4	-149,9	-123,6	18,5	-156,8	-138,3	7,9	-6,9	1,0
Socialnämnden	62,9	-185,7	-122,8	61,1	-185,2	-124,2	-1,8	0,4	-1,3
Summa nämnder	135,9	-432,4	-296,4	128,7	-444,0	-315,3	8,5	-11,6	-3,1
Skatter o generella statsbidrag	313,7	-0,2	313,6	317,8	-0,2	317,6	4,1	0,0	4,0
Pensioner m.m.	0,0	-5,0	-5,0	0,0	-5,2	-5,2	0,0	-0,2	-0,2
Finansiering	5,1	-0,2	4,9	5,3	-0,2	5,1	0,2	0,0	0,2
Totalt	454,8	-437,7	17,1	451,8	-449,5	1,3	12,8	-11,8	1,0

Investeringsredovisning

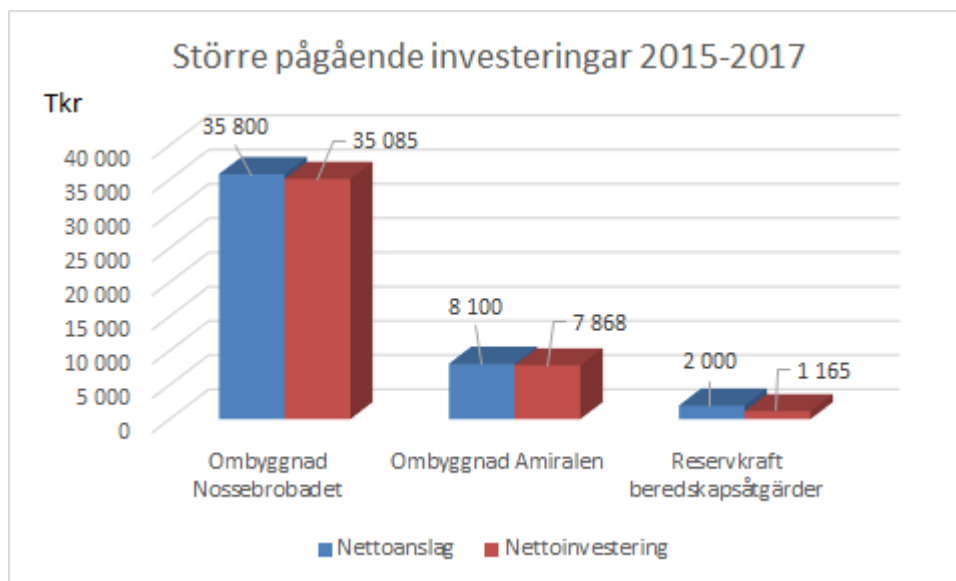
Nämnd, Tkr	KF-anslag	Om-budger- teringar	Totalt an- slag	Utfall	Avvikelse
Kommunstyrelsen	22 775	3 522	26 297	23 541	2 756
Bygg och miljönämnd	150	0	150	0	150
Utbildningsnämnden	4 450	0	4 450	4 556	-106
Socialnämnden	700	0	700	548	152
Summa nettoinveste- ringar	28 075	3 522	31 597	28 645	2 952

- Ombyggnad Nossebrobadet
- Utveckling av Stallaholmsområdet
- Installation reservkraft, redundans digital It-teknik och iordningställande av serverrum

Ombyggnation av badet och utveckling av Stallaholmsområdet var planerat att vara klart 2017. Vissa justeringar på badet kvarstår och Stallaholmsområdet ska utvecklas ytterligare under 2018.

Det huvudsakliga arbetet med beredskapsåtgärder har avklarats under 2017 men ytterligare arbete med att införa ny teknik för kommunikation kommer att utföras under 2018.

De pågående investeringarnas totala kostnad kommer att ligga i paritet med budget.

Resultaträkning

Belopp i Tkr	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2 017	2 016	2 017	2 016
Verksamhetens intäkter, not 1	111 525	124 093	139 080	150 935
Verksamhetens kostnader, not 2	-403 744	-401 356	-426 251	-421 336
Avskrivningar, not 3	-15 390	-14 259	-19 061	-17 693
Verksamhetens nettokostnader	-307 609	-291 522	-306 232	-288 094
Skatteintäkter, not 4	231 184	223 060	231 184	223 060
Generella statsbidrag, not 4	86 609	77 983	86 609	77 983
Finansiella intäkter, not 5	278	256	100	106
Finansiella kostnader, not 5	-171	-109	-2 202	-1 878
Resultat före extra ordinarie poster	10 290	9 668	9 459	11 178
Extraordinära intäkter	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0
Årets resultat (förändring av eget kapital), not 6	10 290	9 668	9 459	11 178

Balansräkning

Belopp i Tkr	Kommunen		Sammanställd redovisning*	
	2 017	2 016	2 017	2 016
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Materiella anläggningstillg, not 7				
Mark, byggnader och tekniska anläggningst	200 172	187 199	337 820	294 640
Maskiner och inventarier	10 980	10 765	11 980	12 004
Finansiella anläggningstillg, not 8	16 285	15 574	5 081	4 380
Summa anläggningstillgångar	227 437	213 537	354 881	311 024
Omsättningstillgångar				
Förråd och exploateringsfasigheter, not 9	1 745	2 207	1 980	2 422
Kortfristiga fordringar, not 10	21 235	32 170	22 648	33 314
Kortfristiga placeringar	0	0	0	0
Kassa och bank, not 11	22 910	12 604	28 990	21 342

	Kommunen		Sammanställd redovisning*	
Summa omsättningstillgångar	45 890	46 980	53 618	57 078
SUMMA TILLGÅNGAR	273 326	260 518	408 499	368 102
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital ing balans not 12	175 375	165 707	176 080	164 903
Årets resultat not 12	10 289	9 668	9 458	11 178
Eget kapital utg balans	185 664	175 375	185 538	176 081
Resultatutjämningsreserv	0	0	0	0
Övrigt eget kapital	0	0	0	0
Avsättningar, not 13				
Avsättningar för pensioner	5 276	5 609	5 276	5 609
Övriga avsättningar	16 020	16 176	16 020	16 176
Summa avsättningar	21 296	21 785	21 296	21 785
Skulder				
Långfristiga skulder, not 14	5 425	4 733	136 695	104 207
Kortfristiga skulder, not 15	60 942	58 624	64 970	66 029
Summa skulder	66 366	63 357	201 665	170 236
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	273 326	260 517	408 499	368 102
Borgensförbindelser not 16	216 328	169 816	83 023	81 594
Ansvarsförbindelser, not 16	117 874	120 147	117 874	120 147
	334 202	289 963	200 897	201 741

Kassaflödesanalys

Belopp i Tkr	Kommunen	
	2 017	2 016
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Årets resultat	10 289	9 668
Justering av- och nedskrivningar not 17	15 390	14 182
Justering för övriga ej likvidpåverkande poster	-552	19
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	25 127	23 868
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	10 935	-5 270
Ökning/minskning förråd och varulager	461	1 705
Ökning/minskning kortfristiga skulder	2 317	1 702
Medel från löpande verksamheten	38 840	22 005
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Förvärv av materiella anläggningstillg	-30 391	-31 553
Försäljning av materiella anläggningstillg	1 746	0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0	
Förvärv av finansiella anläggningstillg	-729	9
Medel från investeringsverksamheten	-29 374	-31 544
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		
Amortering av skuld, netto	0	0
Nyupptagna lån	0	0
Ökning av långfristiga skulder	822	595
Minskning av långfristigs skulder	0	0
Minskning av långfristiga fordringar, not 18	18	18
Erhållna ägartillskott		
Medel från finansieringsverksamheten	840	613
ÅRETS KASSAFLÖDE	10 306	-8 927
Likvida medel vid årets början	12 604	21 531
Likvida medel vid årets slut	22 910	12 604

Nothänvisning

1 Verksamhetens intäkter tkr

Tkr	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2 017	2 016	2 017	2 016
Försäljningsintäkter	4 834	4 937	4 837	4 937
Taxor och avgifter	19 579	19 658	18 524	18 939
Hyror och arrenden	8 479	8 081	29 438	28 054
Bidrag	74 479	88 349	74 329	88 349
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	4 153	3 068	3 967	3 068
Övriga intäkter	1	0	7 986	7 589
Summa verksamhetens intäkter	111 525	124 093	139 080	150 935

2 Verksamhetens kostnader tkr

Tkr	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2 017	2 016	2 017	2 016
Personalkostnader	252 603	244 841	261 471	253 556
Pensionskostnader	16 071	14 543	16 071	14 543
Anläggnings- och underhållsmaterial	1 096	2 509	1 059	2 550
Lämnade bidrag	10 089	9 143	9 679	8 883
Köp av huvudverksamhet	55 947	63 423	51 717	59 194
Lokal- och markhyror	14 368	14 895	11 372	11 899
Hyra/leasing av anläggnings-tillgångar	2 530	2 432	2 530	2 432
Bränsle, energi och vatten	5 678	6 231	5 656	6 209
Övriga tjänster	25 550	21 632	25 260	21 324
Övriga kostnader	19 812	21 946	41 437	41 242
Summa verksamhetens kostnader	403 744	401 595	426 251	421 831

3 Avskrivningar tkr

Tkr	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2 017	2 016	2 017	2 016
Fastigheter och anläggningar	11 975	11 125	15 606	14 265
Maskiner och inventarier	3 415	3 135	3 455	3 427
Summa avskrivningar	15 390	14 260	19 061	17 692

4 Skatter bidrag och utjämning tkr

Tkr	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2 017	2 016	2 017	2 016
Kommunalskatteintäkter				
Preliminära skatteintäkter	232 035	223 979	232 035	223 979
Slutavräkning föregående år	296	232	296	232
Prel slutavräkning innevarande år	-1 147	-1 151	-1 147	-1 151
Summa skatteintäkter	231 184	223 060	231 184	223 060
Bidrag och utjämning				
Inkomstutjämningsbidrag	67 716	63 749	67 716	63 749
Strukturbidrag	0		0	0
Kostnadsutjämningsbidrag/avgift	2 962	1 744	2 962	1 744
Generella bidrag	4 393	2 608	4 393	2 608
Regleringsbidrag	-55	-191	-55	-191
LSS-utjämning	1 679	318	1 679	318
Kommunal fastighetsavgift	9 913	9 756	9 913	9 756
Summa bidrag och utjämning	86 609	77 983	86 609	77 983
Summa skatteintäkter, bidrag och utjämning	317 793	301 043	317 793	301 043

5 Finansiella kostnader och intäkter tkr

Tkr	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2 017	2 016	2 017	2 016
<i>Finansiella intäkter</i>				
Utdelning	0	0	0	7
Ränteintäkter, räntebidrag	39	34	82	53
Övriga finansiella intäkter	238	222	18	47
Summa finansiella intäkter	277	256	100	106
<i>Finansiella kostnader</i>				
Räntekostnader	-3	-7	-2 033	-1 521
Förlust vid avyttring av fin anläggningstillg	0	0	0	0
Ränte- och basbeloppsupprä- ning pensionsavsättning	-116	-50	-116	-50
Övriga finansiella kostnader	-52	-52	-52	-52
Summa finansiella kostnader	-171	-109	-2 202	-1 623
Summa finansnetto	106	147	-2 102	-1 517

6 Avstämning årets resultat mot balanskravet tkr

Tkr	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2 017	2 016	2 017	2 016
Årets resultat	10 290	9 668	9 459	11 179
Avgår samtliga realisations- vinster	0	0	0	0
Årets resultat enligt ba- lanskravet	10 290	9 668	9 459	11 179

7. Materiella anläggningstillgångar tkr

Tkr	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2 017	2 016	2 017	2 016
Mark, byggnader och tek- niska anläggningar				
<i>Ingående anskaffningsvär- den</i>	357 641	333 012	509 587	471 062
Justering anskaffningsvärde	0	0	0	0
Nedskrivningar	0	0	0	0
Årets investeringsutgifter	26 460	28 855	75 203	44 051
Årets investeringsinkomster	-1 512	-559	-1 512	-559
Försäljningar/utrangeringar	-2 679	-3 667	-2 679	-4 967

	Kommunen		Sammanställd redovisning	
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	379 910	357 641	580 599	509 587
Avskrivningar				
<i>Ingående avskrivningar</i>	<i>170 442</i>	<i>162 861</i>	<i>214 626</i>	<i>204 384</i>
Utrangeringar	-844	-2 044	-844	-2 523
Årets avskrivningar	10 140	9 625	13 523	12 765
Utgående ackumulerade avskrivningar	179 737	170 442	227 305	214 626
Ingående planenliga restvärden	187 199	170 151	294 961	266 678
Utgående planenliga restvärden	200 172	187 199	353 294	294 961
Inventarier och maskiner				
<i>Ingående anskaffningsvärden</i>	<i>52 148</i>	<i>58 439</i>	<i>55 495</i>	<i>61 648</i>
Årets investeringsutgifter	3 931	3 277	3 979	3 568
Årets investeringsinkomster	-300	-20	-300	-20
Försäljningar/utrangeringar	0	-9 549	0	-9 701
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	55 779	52 148	59 174	55 495
Avskrivningar				
<i>Ingående avskrivningar</i>	<i>41 383</i>	<i>47 797</i>	<i>43 813</i>	<i>50 070</i>
Utrangeringar	0	-9 524	0	-9 660
Årets avskrivningar	3 415	3 110	3 703	3 403
Utgående värde	44 799	41 383	47 516	43 813
Ingående planenliga restvärden	10 764	10 642	11 682	11 578
Utgående planenliga restvärden	10 980	10 765	11 657	11 683
Pågående nyanläggningar				
<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Inköp	0	0	-15 151	0
Redovisat värde	0	0	-15 151	0
Summa anläggningstillgångar	211 152	197 963	349 800	306 643

8 Finansiella anläggningstillgångar tkr

Tkr	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2 017	2 016	2 017	2 016
Aktier och andelar				
Naturgaskonsortiet i Skaraborg AB	3	3	3	3
Nossebro Energi Värme AB	27	27	27	27
Essunga Bostäder AB	11 000	11 000	0	0
Kommuninvest	1 008	996	1 008	996
Västergötlands Turistråd	0	5	0	5
Förenade småkommuners Försäkringsbolag AB	2 300	2 000	2 300	2 000
Kommunassurans syd	379		379	
SKL företag AB (Inera)	43		43	
Grundfondskapital i Stiftelsen Essunga Industrier	300	300	0	0
Övrigt	0	0	97	106
Summa aktier och andelar	15 059	14 331	3 856	3 137
Långfristiga fordringar				
Kommuninvest	1 000	1 000	1 000	1 000
Essunga Ryttarförening	225	243	225	243
Summa långfristiga fordringar	1 225	1 243	1 225	1 243
Summa finansiella anläggningstillgångar	16 284	15 574	5 081	4 380

9 Förråds och exploateringsfastigheter tkr

Tkr	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2 017	2 016	2 017	2 016
Förråd	0	0	235	215
Exploateringsfastigheter	1 745	2 207	1 745	2 207
Summa	1 745	2 207	1 980	2 422

10 Kortfristiga fordringar tkr

	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2 017	2 016	2 017	2 016
Kundfordringar	2 099	1 669	2 532	1 959
Statsbidragsfordringar	0	0	0	0
Skattefordringar	7 906	7 449	7 906	7 449
Förutbetalda kostnader/upp- lupna intäkter	11 187	22 842	12 145	23 600
Övriga kortfristiga fordringar	43	209	65	306
Summa kortfristiga fordringar	21 235	32 170	22 648	33 314

11 Kassa bank tkr

	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2 017	2 016	2 017	2 016
Kassa	27	45	27	45
Plusgiro	272	50	272	50
Bank	22 611	12 510	28 692	21 248
Summa	22 910	12 604	28 990	21 342

12 Eget kapital tkr

	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2 017	2 016	2 017	2 016
Eget kapital ing balans	175 376	165 708	176 081	164 903
Årets resultat	10 288	9 668	9 458	11 178
Eget kapital utg balans	185 664	175 376	185 538	176 081

13 Avsättningar tkr

Tkr	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2 017	2 016	2 017	2 016
<i>Avsatt till pensioner exkl ÖK-SAP</i>				
Ingående avsättning	4 002	4 024	4 002	4 024
Pensionsutbetalningar	-50	-50	-50	-50
Sänkning av diskonteringsräntan	0	0	0	0
Intjänad PA-KL	0	0	0	0
Intjänad förmånsbest ålderspension	6	6	6	6
Ränte- och basbeloppsuppräkning	84	35	84	35
Förändrad löneskatt	10	-5	10	-5
Nya efterlevandepensioner	0	0	0	0
Övrig post	-1	-8	-1	-8
Summa avsatt till pensioner exkl ÖK-SAP	4 051	4 002	4 051	4 002
<i>Avsatt till pensioner ÖK-SAP</i>				
Ingående avsättning	1 495	1 957	1 495	1 957
Ränte- och basbeloppsuppräkning	27	15	27	15
Utbetalning ÖK-SAK	-390	-387	-390	-387
Sänkning av diskonteringsräntan	0	0	0	0
Arbetstagare som pensionerats	0	0	0	0
Löneskatt	-88	-91	-88	-91
Övrig post	1	0	1	0
Summa avsatt till pensioner ÖK-SAP	1 045	1 495	1 045	1 495
<i>Avsatt till pensioner, förtroendevalda</i>	<i>114</i>	<i>55</i>	<i>114</i>	<i>55</i>
Avsatt til pensioner	54	48	54	48
Löneskatt	13	11	13	11
Summa	181	114	181	114
Utgående avsättning pensioner	5 276	5 610	5 276	5 610
Aktualitetsgrad	98 %	98 %	98 %	98 %
<i>Övriga avsättningar</i>				
Ingående avsättning	16 176	15 801	16 176	15 801
<i>Varav avsättning E20</i>	<i>11 000</i>	<i>11 000</i>	<i>11 000</i>	<i>11 000</i>

	Kommunen		Sammanställd redovisning	
<i>Varav avsättning Deponi</i>	4 226	4 801	4 226	4 801
<i>Varav avsättning Bärebergstipp</i>	950	0	950	0
Årets avsättning E20	227	0	227	0
Årets avsättning deponi	439	280	439	280
Årets avsättning Tippen Bäreberg	100	1 000	100	1 000
Årets kostnad för stängning av deponi	-922	-855	-922	-855
Årets kostnad Tippen Bäreberg	0	-50	0	-50
Utgående övriga avsättningar	16 020	16 176	16 020	16 176
Summa avsättningar	21 296	21 787	21 296	21 787

14 Långfristiga skulder tkr

	Kommunen		Sammanställd redovisning	
Tkr	2 017	2 016	2 017	2 016
Lån i banker och kreditinstitut				
Ingående balans	0	0	99 474	102 354
Ökade skulder under året	0	0	34 747	0
Årets amortering	0	0	-2 952	-2 880
Summa lån i kreditinstitut	0	0	131 269	99 474
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år				
Ingående balans	4 733	4 216	4 733	4 216
Investeringsbidrag	0	0	0	0
Upplösning av investeringsbidrag	-45	-45	-45	-45
Gatukostnadsersättningar	0	0	0	0
Upplösning av gatukostnadsersättningar	-14	-14	-14	-14
Anslutningsavgifter VA	822	594	822	594
Upplösning av anslutningsavgifter VA	-70	-18	-70	-18
Summa förutbetalda intäkter	5 425	4 733	5 425	4 733
Summa långfristiga skulder	5 425	4 733	136 695	104 208

15 Kortfristiga skulder tkr

Tkr	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2 017	2 016	2 017	2 016
Leverantörsskulder	10 836	11 755	10 836	13 951
Momsskuld	1 095	1 036	1 196	1 129
Personalens skatter och avgifter	8 658	8 595	8 658	8 595
Semesterlöneskuld och okompenserad övertid	17 158	17 251	17 158	17 251
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	22 721	19 500	26 104	21 658
Övriga kortfristiga skulder	473	488	1 019	3 445
Summa kortfristiga skulder	60 941	58 624	64 970	66 029

16 Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser

tkr	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2 017	2 016	2 017	2 016
Borgensförbindelser				
- Essunga Bostäder AB	120 877	87 719	-	-
- Stiftelsen Essunga Industrier	12 393	13 754	-	-
- Riksbyggens kooperativa hyresrättsförening Essunga	83 023	60 798	83 023	60 798
-Nossebroortens Energi Ek förening	0	7 500	0	7 500
- Egna hem och småhus	34	43	34	43
Summa borgensförbindelser	216 327	169 814	83 057	68 341
Pensionsavsättningar inom linjen	94 861	96 690	94 861	96 690
Särskild löneskatt	23 013	23 457	23 013	23 457
Summa pensionsavsättningar	117 874	120 147	117 874	120 147

17 Justering av rörelsekapitalets förändring

Tkr	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2 017	2 016	2 017	2 016
Avskrivningar	15 390	14 260	19 061	17 692
Realisationsvinst fastighetsförsäljning	0	0	0	0
Realisationsförlust fastighetsförsäljning	0	0	0	0

	Kommunen		Sammanställd redovisning	
Justering för av- och nedskrivningar	15 390	14 260	19 061	17 692
Avsättning pensioner	-335	-471	-335	-471
Avsättning deponi/Tippen Bäreberg				0
- Årets avsättning	539	1 280	539	1 280
- Årets kostnad för stängning av deponi	-922	-905	-922	-905
Summa avsättning deponi	-156	375	-156	375
Medfinansiering E20	227	0	227	0
Summa övriga ej likvidpåverkande poster	-491	-96	-491	-96

18 Minskning av långfristiga fordringar

	Kommunen		Sammanställd redovisning	
Tkr	2 017	2 016	2 017	2 016
Essunga ryttaförening	18	18	18	18
Summa minskning av långfristiga fordringar	18	18	18	18

Redovisningsprinciper

Allmänt

Den kommunala redovisningen regleras av Lagen om kommunal redovisning (KRL). Därutöver lämnar Rådet för kommunal redovisning (RKR) rekommendationer för kommunsektorns redovisning.

Essunga kommun följer den kommunala redovisningslagen och de rekommendationer som lämnats av RKR med vissa nedan redovisade undantag. Här kommenteras också vissa andra tillämpliga redovisningsprinciper.

Intäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR 4.2.

Övriga intäkter

Investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar tas f o m 2013 upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningstillgångens nyttjandeperiod. Tidigare redovisades dessa så att de reducerade det bokförda värdet.

Pensionsskuld

Kommunens pensionsskuld redovisas enligt ”blandmodellen”, vilket innebär att all pension som

intjänats före 1998 inte tas upp som avsättning, utan redovisas som ansvarsförbindelse inom linjen. Inom linjen tas också upp framtida förväntad särskild löneskatt. Utbetalningar avseende pensionsförmåner som intjänats före år 1998 redovisas som kostnad i resultaträkningen. Pensionsförmåner intjänade från och med år 1998 redovisas som en kostnad i resultaträkningen och en avsättning i balansräkningen. Under avsättningar reserveras också särskild löneskatt motsvarande 24,26 procent av upptagen pensionsavsättning. Beräkningar av kommunens pensionsåtgärderna bygger på de förutsättningar som anges i RIPS 17.

Leasing

De leasingavtal kommunen har tecknat klassificeras som operationella leasingavtal och omfattar högst 3 år. Kommunens samtliga leasingavtal redovisas som hyresavtal. I not 2 lämnas uppgift om årets erlagda leasingavgifter. Kommunen följer ej RKR:s rekommendation 13.2 då hyresavtal ej redovisas enligt denna rekommendation

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärdet efter avdrag för ackumulerade avskrivningar.

De investeringar som aktiverats som anläggningstillgång har i huvudsak haft ett anskaffningsvärde på lägst 0,5 prisbasbelopp (22 000 kronor) och en livslängd på minst 3 år.

Anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar tas f o m 2013 upp som en förutbetalad intäkt och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod.

Avskrivningar

Avskrivning av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs emellertid inga avskrivningar. Avskrivningen påbörjas när tillgången tas i anspråk.

Kommunen har under år 2015 börjat tillämpa RKR:s rekommendation 11.4 om komponentavskrivning.

Avskrivningstider

Nedan följer några exempel på Komponentavskrivningstider

- Stomme 60 år
- Fasader 40 år
- Fönster, dörrar, sanitet 30 år
- Gator och vägar Huvudväg/övrig väg 15/30 år
- Matarledning vatten, 50 år
- Distributionsnät, 30 år
- övrigt 20, 15 och 10 år

För Investeringar utförda före år 2015 tillämpas normalt följande avskrivningstider i kommunen.

- Verksamhetsfastigheter: 25-33 år
- Fritidsanläggningar och enklare fastigheter: 20 år
- Rörledningar: 50 år
- Bilar, maskiner och inventarier: 5-15 år
- Datorer: 3 år

Avsättningar

Avsättningar för deponi har tagits upp till det belopp som bedöms krävas för det slutliga återställandet. Arbetet med återställandet har påbörjats och beräknas bli klart i början av 2018.

Avsättning finansiering av ombyggnation E20 är en engångsavsättning och är beräknad utifrån

en fördelningsmodell där regering, region och kommuner är medfinansierare. Projektering pågår och genomförandet av sträckan som Essunga kommun berörs av kommer att ske någon gång efter 2020. Indexreglering för åren 2014-2017 har gjorts utifrån uppgifter från trafikverket Region Väst.

Avsättning för täckning av slamtippen i Bäreberg kommer att ske successivt. Totalt beräknas kostnaden för täckning att ligga någonstans mellan tre och fyra miljoner kronor, hittills har kommunen satt av en miljon kronor. Det finns en plan för täckningsarbetet, kommunen inväntar godkännande och tidplan från Länsstyrelsen.

Sammanställd redovisning

Redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att det egna kapitalet som förvärvats vid anskaffningstillfället har eliminerats. Elimineringen har i allt väsentligt gjorts för interna mellanhavanden mellan kommun och respektive företag. Sålunda har andelsinnehav, interna lån samt interna fordringar och skulder bortjusterats.

Vid upprättandet av den sammanställda redovisningen har kommunens redovisningsprinciper varit vägledande.

I den sammanställda redovisningen ingår kommunen, Stiftelsen Essunga industrier och det helägda bolaget Essunga Bostäder AB.

Kommunala bolag, stiftelser, gemensam nämnd och kommunalförbund

Essunga Bostäder AB

Verksamhetsberättelse (sammanfattning)

Essunga Bostäder AB ägs till 100 procent av Essunga kommun. Genom ägardirektiv har kommunen det övergripande inflytandet över bostadsbolaget.

Bolaget är ett allmännyttigt bostadsföretag med ändamål att främja bostadsförsörjningen i Essunga kommun. Genom representation i kommunens bostadsförsörjningsgrupp sker en omfattande strategisk diskussion med ägaren.

Företaget förvaltar även alla kommunens fastigheter samt Riksbyggens kooperativa hyresrättsförening Essunga äldrebostäder (Rkhf).

Personal

Företaget administreras av en heltids VD och en heltidsanställd kontorsansvarig. En heltidsanställd drifttekniker arbetar över hela bostadsbeståndet med underhåll och reparationer samt planering. Utöver dessa tjänster finns 5 heltidsanställda fastighetsskötare/målare/Drifttekniker.

Händelser under året

- Nytt punkthus på sex våningar och 24 lägenheter färdigställt.
- Etapp 1 i digitaliseringsprogrammet har genomförts
- En rad olika tunga underhållsåtgärder har genomförts i enlighet med kommunens investeringsplan.
- Planerat och genomfört en rad olika uppdrag åt Essunga kommun samt RKHF Essunga äldrebostäder genom gemensamma förvaltningsavtal.

Affärsplan för åren 2018-2020 är klar och har antagits av styrelsen, gäller från och med 1 januari 2018.

Resultat

Tkr	2017	2016	2015	2014
Resultat	-1 219	1 723	-1 399	-1 819

Årets resultat är minus 1,2 miljoner kronor. Främsta orsaken till det negativa resultatet är flera tunga uppkomna underhållsåtgärder.

För att framåt klara eftersatta underhållsåtgärder har Bolaget lånat upp 48 miljoner kronor hos Kommuninvest. Under 2017 har Essungabostäder nyttjat 18 miljoner kronor. Kommunen kommer parallellt med detta tilldela Essungabostäder ett årligt bidrag på 200 tusen kronor.

Måluppfyllelse

I affärsplan 2014-2017 mäts mål inom 5 områden:

- Byggnation och underhåll
- Bostadssociala mål
- Ekonomiska mål
- Miljömål
- Anställda

Målen utvärderas varje år och omformuleras inom ramen för affärsplanen. Mål som har uppnåtts utvecklas för nästa steg och utvärderas året därpå.

Internkontroll

Internkontrollen genomfördes i enlighet med uppdrag från Essunga kommun 2016.

Stiftelsen Essunga industrier

Verksamhet

Stiftelsen Essunga Industrier ägs till 100 procent av Essunga kommun, och har till ändamål att inom Essunga kommun tillhandahålla lokaler för industriproduktion, handel och hantverk. Den har därvid att aktivt arbeta för att nya arbetstillfällen tillförs kommunen samt skapa goda förutsättningar för att befintliga arbeten kan bibehållas. Stiftelsen får ej driva verksamhet eller vidta åtgärder som inte är förenligt med Kommunallagens regler om kommunal kompetens.

Stiftelsen har under året ägt och förvaltat fastigheten Essunga Stallaholm 1:314. Industribyggnaden, med en ursprunglig lokalyta om ca 5400 m², uppfördes 1994-95. Tillbyggnad har under 2008 skett med en måleridel om ca 1300 m², vilket ger en total byggnadsyta om ca 6700 m².

Stiftelsen har ett hyresavtal med enda hyresgästen, Bala Agri AB. Ungefär halva tomten på fastigheten är tillgänglig för ytterligare industribyggnader.

Den underhållsplan som finns visar på ett stigande underhållsbehov framöver.

Den planerade överföringen till Essunga bostäder AB genomfördes inte under 2017. Anledningen till de stoppade planerna är en alltför hög kostnad för stämpelskatt. Ett nytt långtidskontrakt har upprättats mellan Stiftelsen och kommunen.

Tkr	2017	2016	2015	2014
Resultat	387	-213	45	-1 138

Stiftelsens resultat 2017, uppgår till 387 tusen kronor, främsta orsaken till det positiva resultatet är Högre hyresintäkter jämfört med föregående år.

En ytterligare bidragande orsak är ett bidrag från kommunen för att täcka kostnad för ett försäkringsärendet på 150 tkr. Kostnaden uppstod 2016 och bidraget var Stiftelsen tillhanda först 2017.

Räddningsnämnden

Verksamhetsberättelse (sammanfattning)

Räddningsnämnden är Lidköping, Vara, Grästorp och Essunga kommuners gemensamma organ för uppgifter som gäller räddningstjänst, skydd mot olyckor som kan föranleda räddningsinsatser enligt lagen om skydd mot olyckor samt de uppgifter i övrigt som enligt lag skall fullgöras av den kommunala nämnd som svarar för räddningstjänsten

Nämndens uppdrag och verksamhet

- Räddningstjänst
- Tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor
- Tillstånd och tillsyn enligt lagen om brandfarlig och explosiv vara
- Rådgivning, information och brandskyddsutbildning
- Sotning och brandskyddskontroll
- Från och med 2016-07-01 arbete med säkerhetssamordning och krishantering

Viktiga händelser under året

Det nya löneavtalet för deltidsbrandmännen medförde mycket missnöje och kulminerade med att ett 70-tal deltidsbrandmän sa upp sig. Efter att antal förhandlingsrundor fattade arbetsgivaren ett ensidigt beslut som fick större delen av de anställda att dra tillbaka sina uppsägningar. Utöver detta har det också påbörjats ett arbetsmiljöarbete direkt riktat mot deltidsbrandmännen.

Vård och omsorgs larmcentral för trygghetslarm flyttades under hösten in i de nyrenoverade lokalerna på räddningscentralen.

Under 2017 har det bildats ett krisberedskapsråd Västra Skaraborg och man har arrangerat en totalförsvardag.

Ekonomi

Tkr	2017	2016	2015	2014
Intäkter	27 200	25 000	23 300	23 000
Kostnader	-54 800	-53 700	-50 300	-48 400
Nettokostnader	-27 600	-28 700	-27 000	-25 400
Budgetavvikelse	200	-1 500	600	-600
Jämförelsetal	2 017	2 016	2 015	2 014
Nettokostnad/in- vånare, tkr	698	730	692	655
Nettokostnadsut- veckling %	-3,6 %	6,3 %	6,3 %	-1,6 %
Andel av kommu- nens nettokost- nad %	1,3 %	1,4 %	1,4 %	1,2 %

Kommunalförbundet Göliska IT

Uppdrag/Verksamhet

Kommunalförbundet Göliska IT ägs av Essunga, Götene, Lidköping och Skara kommuner och från 1 januari 2016 även Grästorp. Ägarandelen för Essunga kommun 2016 är 9,7 procent.

Göliska IT levererar IT-drift till de fyra kommunerna och flertalet kommunala bolag utifrån ett gemensamt IT-avtal. Verksamheten bedrivs som kommunalförbund, där medlemmarna enligt förbundsordningen har en ägarandel som motsvarar den relativa omfattningen kommunen köper verksamhet av förbundet.

Viktiga händelser under året

Inom VA Lidköping har ett projekt påbörjats för att stärka upp drift och IT-säkerheten inom datanät och verksamhetskritiska system.

Kommunikationsgruppen har arbetat med en kommunikationsplattform innehållande flera tjänsteleverantörer.

Stöttat räddningstjänsten i Västra Skaraborg i att bygga upp ett nytt system för utlarmning och kommunikation.

Tagit fram en kommunikationslösning för redundant datanät åt Essunga, Grästorp och Vara.

Påbörjat arbete med att bygga kommunala surfzoner utomhus i Grästorp, Essunga, Lidköping och Skara

Tkr	2017	2016	2015
Intäkter	50 177	47 702	44 580
Kostnader	-47 813	-45 876	-45 590
Nettokostnader	2 364	1 826	-1 010
Årets resultat	2 364	1 826	-1 010
Statistik	2 017	2 016	2 015
Kommunens ägarandel, %	9,7	9,7	9,7
Omsättning, mnkr	50,2	47,7	47,7
Årets resultat, mnkr	2,4	1,8	1,8
Antal anställda	57,0	54,0	54,0

Göliska It visar ett positivt resultat på 2 364 tkr. Det är flera faktorer som påverkat den positiva utvecklingen. En intäktsökning som är högre än år 2016, främst på grund av ökad tjänsteförsäljning och en ökning av administrativa datorer. Samtidigt har kostnaderna inte ökat i samma takt främst på grund av att inköpskostnader av accesspunkter motsvarande 1,1 mnkr belastade verksamheten 2016.

Bilaga 1: Årsredovisning industristiftelsen 2017

Bilaga 2: Verksamhetsberättelse 2017 KF Räddningsnämnden

Bilaga 3: ÅR 2017 Essunga Bostäder

Bilaga 4: Årsredovisning 2017_Göliska

Bilaga 5: Verksamhetsberättelse 2017 Överförmyndare Västra Skaraborg

Bilaga 6: ÅR Nossebro energi värme 2017

Kommunstyrelsens verksamhetsberättelse

Näringslivsfrämjande åtgärder

Näringslivsarbetet i kommunen har bedrivits i nära samarbete med Nossebroregionens företagare, där kommunstyrelsens ordförande finns med i styrelsen och kommunchefen varit sekreterare. Arbetet med befintliga företag har under året bestått av företagskontakter genom företagarluncher, medlemsmöten och företagsbesök. Krafter har satts in för att ge så bra service till företagen som möjligt, till exempel vid myndighetsutövning och andra angelägna frågor. Den planerade näringslivsgalan kunde tyvärr inte genomföras under hösten 2017 utan planeras nu till 2018.

I övrigt har kommunstyrelsen fokus på mark för etablering, att förmedla företagslokaler och kompetensförsörjning. Att kunna behålla och rekrytera personal med rätt kompetens är en helt avgörande fråga och detta kommer troligen att bli svårare framöver. Kommunen samverkar med näringslivet kring dessa frågor. Efterfrågan på mark och lokaler har ökat under året och många företag har framtidstro och investerar. Antalet arbetstillfällen i kommunen har under tidsperioden 2008–2016 ökat med 154 stycken, motsvarande 6,1 procent vilket är mycket positivt. I etableringsfrågor och arbetet med näringslivsfrämjande åtgärder har samverkan med grannkommunerna och Position Väst (Fyrbodalen) gjorts. Under året har också ett nytt koncept för samverkan mellan skola och näringsliv tagits fram.

Informationsverksamhet

2017 infördes nytt intranät och en extern webbplats, som båda nu görs i systemet Sitevision. Mottagandet av den nya layouten har fallit väl ut. Under kommande år kommer fokus i övrigt att läggas på tillgänglighetsfrågor i syfte att förbättra webbsidornas läsbarhet.

Kommunen har startat en egen Facebooksida, sidan administreras i huvudsak av informatör, framåt bör processen ses över.

Deltagare i kommunens krisinformationsgrupp har under året regelbundet deltagit i de av Länsstyrelsen anordnade övningarna med RAKEL och Wis, med gott resultat.

Turistverksamhet

Turistverksamheten i Essunga kommun består till stor del av Nossebro marknad och årligen återkommande evenemang såsom veteranmarknad, husbilsträffar mm. Turistinformation återfinns i kommunens reception och på Nossebrobadet. Landsbygdsturismen är relativt väl utbyggd med bland annat Bo på lantgård och cykelleder över nästan hela kommunen. En ny turistkarta tas för närvarande fram.

Samverkan i arbetet sker dels i västra Skaraborg (V6) och dels i det så kallade LAB 190 längs väg 190.

Ständig utveckling pågår och arbete med att attrahera nya evenemang till vår stora evenemangsyta i centrala Nossebro. Det är av stor vikt att behålla befintliga evenemang som genomförts i Nossebro under många år.

Marknadsverksamheten

Antalet marknadsknallar har under 2017 minskat men inte lika mycket som tidigare år.

För att kunna bevara och utveckla befintliga attraktioner har verksamheten infört nya teman på marknadsdagarna under mars-november. Förutom befintliga knallar så har man marknadsfört sig mer åt företaget som säljer tjänster och har nya sortiment som man hoppas attraherar besökare.

Ett arbete med att möta minskad efterfrågan av marknadsytor genomfördes under januari 2016. Ett sätt att nyttja de tomma ytorna på marknadsområdet har varit att 2017 införskaffat ett eventält där olika teman kompletterat med servering och sittplatser erbjuds.

I ett led att effektivisera bokning av marknadsplatser och säkerställa intäkter, så har verksamheten under 2017 infört ett nytt bokningssystem för knallarna samt öppnat ett marknadskontor i biografen.

Inför 2018 är planerna att utöka event kring marknadsdagarna med allsångskvällar i juni och augusti, dagen innan marknadsdagen. En satsning på ytterligare event och miljöcertifiering för att möta trender och nya kundgrupper planeras, medel för denna satsning ska sökas.

Fritidsverksamheten

Kommunens stora satsning Aktiva Stallaholm projekterades och uppfördes under året. Invigningen ägde rum i juni, och under sommaren och hösten har en varierad publik lockats till området. Området, som bland annat innehåller en hinderbana, ett utegym och en grillplats kommer att utvecklas ytterligare under 2018.

Ombyggnationen av Nossebro bad och camping slutfördes under hösten, och verksamheten är nu åter i full drift med dubbel gym-yta och nybyggt bad. Dessa båda satsningar på Stallaholmsområdet är av stor vikt för att utveckla området ytterligare till att bli det nav för rekreation, träning och hälsa som kommunen önskar.

Kommunen har under året haft en oförändrad budget för bidrag till föreningslivet inom fritidsområdet. Det är oerhört viktigt för kommunens fortlevnad att värna om föreningslivet, men också tänka på att erbjuda möjligheter till ett rikt fritidsliv även för de som inte vill aktivera sig i en förening.

Samhällsbyggnad

Under enheten hanteras både driftsfrågor för kommunens fastigheter och det driftmässiga ansvaret för VA, avfall, park, gata, fastighet. Enheten är också beställare av tjänster för till exempel förvaltning, underhåll, projektering och investering. I enheten ingår även samordning av övergripande frågor för bygg och miljö. Personalansvaret ligger på kommunchefen.

I samhällsbyggnadsenheten finns administrativ samordning för hela enheten till exempel vad gäller övergripande strategiska frågor på enheten, arbetsplatsträffar och samordnad planering.

Förutom ovanstående övergripande frågor har bland annat följande utförts under 2017:

- Markavtal, arrendeavtal med mera
- Samverkansarbete – VA, Bygg, Miljö
- Fastigheter- investeringar bl. a:
  - Nytt reservkraftverk för kommunhuset
  - Lokalanpassningar för fastigheten Stådet
  - Ombyggnationer/renoveringar skolor
- Allaktivitetsanläggning Nossebro skolas skolgård.
- Skyfallskartering/regnvädersmodulering
- Besiktning av broar samt reinvesteringsunderhåll av hängbro
- Medborgarförslag samt synpunkter
- Planering samt löpande fastighetsunderhåll

Gator, vägar och parker

I verksamheten ingår barmarks- och vinterunderhåll, offentlig belysning, juldekorationer, stöd till enskilda väg- och belysningsföreningar, trafiksäkerhetsfrågor, lokala trafikföreskrifter och skyltsättning, förråd med maskinpark, underhåll och förnyelse av rabatter, lekplatser, gräsklippning samt brounderhåll.

Förutom ovanstående drift och underhållsarbete har under 2017 bland annat följande utförts:

- Underhållsbeläggning (ny asfalt) på Trädgårdsgatan, Eklövsgatan (Nossebro), Tennisvägen (Jonslund) samt Renvägen (Främmestad).
- Aktivitetspark i Stallaholm
- Belysning gång- och cykelväg väg mellan Nossebro och Essunga Station

- Gatuupprustning samt trafiksäkerhetsåtgärder på Järnvägsgatan (Etapp 1).
- Lekplats vid Säterivägen (Främmestad) renoverades.

Vatten- och avloppsförsörjning

Verksamheten omfattar produktion och distribution av dricksvatten och avledning och rening av spillvatten från fastigheter, gator och industrier.

Förutom ovanstående drift- och underhållsarbete har bland annat följande utförts under 2017:

- Utförd VA- anslutning för att tillgodose nybyggnation, industri, Nossebro Södra.
- Åsa vattenverk – byte reningsfilter och styrutrustning, arbetet påbörjades 2016 och är avslutat under 2017.
- Reinvestering av ledningar, järnvägsgatan.
- Fördröjningsdamm, dagvatten, Jonslund.
- Elskåp med styrning på Södra vägen utbytt.

Resultaträkning, tkr	Bokslut 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2015	Bokslut 2014
Verksamhetens intäkter	7089	7267	7361	7442
Verksamhetens kostnader	-4942	-4916	-4952	-5230
Avskrivningar	-1504	-1533	-1494	-1496
Verksamhetens netto-kostnader	643	818	915	716
Finansiella kostnader	-643	-657	-670	-709
Årets resultat	0	161	245	7

VA-verksamhetens resultat 2017 visar ett överskott som är i balans. Intäkter för vattenabonnemang är 167 tkr lägre än 2016, det beror på en periodisering av intäkter till nästkommande år på motsvarande 265 tkr. Anledning till periodiseringen är att kapitalkostnader för investeringar är lägre än budget på grund av att kapitalkostnaderna för årets investeringar får helårseffekt först 2018. Driftskostnaderna är 26 tkr högre än föregående år, en av orsakerna till den något högre driftskostnaden är löneökningar inom ram.

Avfallshantering

Verksamheten omfattar hämtning och behandling av hushållens avfall, och skötsel av återvinningscentralen med tillhörande avfallsdeponi.

Förutom ovanstående drift och underhållsarbete har bland annat följande utförts under 2017:

- Sluttäckning av Deponin pågående (ca 6000 kvm återstår av ursprungligen ca 28 000 kvm).
- Återbruk har införts på återvinningscentralen.

Arbetsmarknadsåtgärder

Arbetsmarknadsenhetens (AME) praktiska verksamheter primära uppdrag är att coacha ut deltagare till jobb eller studier. Det sekundära är att lösa uppdraget åt kunden. Under 2017 har 97 personer varit inskrivna på AME: 46 kvinnor och 51 män. Vid årsskiftet hade 49 personer en åtgärdsanställning i kommunen. Av dessa är för närvarande 29 placerade på AME och övriga arbetar inom andra kommunala sektorer. 9 personer har kommit ut i annat arbete utanför AME. Det tidigare påbörjade samarbetet mellan LSS Dagliga verksamhet och AME's praktiska verksamheter har avslutats i samband med att Daglig verksamhet flyttade till nya lokaler på Kerstinås.

AME ansvarade även för 110 ungdomars sommarpraktik, vilket var samtliga av kommunens sökande.

Ombyggnation av AME's lokaler pågår för att samla all verksamhet i en fastighet. Detta kommer att skapa synergieffekter för effektivare arbetsledning och leda till att bättre kunna nyttja åtgärdsanställdas kompetenser.

En projektanställd Integrationscoach har arbetat med coachning och nätverkande för målgrupperna inom AME och Integrationscenter (IC). Där ligger även ansvar för Delegationen för Unga i Arbete (DUA). Med extratjänster och Nystartsjobb vill man verka för ett differentierat arbetsliv där medarbetares kompetens används rätt och andra arbetsuppgifter lösgörs för att bilda nya tjänster som initialt delfinansieras med statliga bidrag.

ESF-projektet Level Up startade 2016 och kommer att pågå till oktober 2018. Projektet syftar till att stödja unga vuxna mellan 16 och 29 år som har svårt att få tillträde till arbetsmarknaden.

Personal och arbetsmiljö

Det systematiska arbetsmiljöarbetet och personalfrågorna är väldigt viktiga på både kort och lång sikt. I det löpande arbetet är vi helt beroende av kompetent och engagerad personal. Arbetsplatsträffar har under året genomförts regelbundet på alla enheter. Kommunfullmäktige har under året beslutat om en ny förvaltningsorganisation och det har förstås varit en hel del arbete för diskussioner och framtagande av förslag. En annan stor fråga under året har varit diskussionerna om eventuell utbyggnad- och ombyggnad av kommunhuset eftersom verksamheten är mycket trångbodd och lokalerna inte alltid är funktionella. I vissa fall har man haft svårt att kunna rekrytera och det har inneburit att tillfälliga lösningar måste tillämpas vilket självklart inte är bra. Många gånger tillämpas personalsamverkan med en eller flera kommuner i Västra Skaraborg (V6) och detta ger förhoppningsvis bra möjligheter för framtiden.

Den totala sjukfrånvaron i kommunen har minskat något under 2017 men är med undantag för år 2016 fortfarande den högsta sedan 2008. Sjuktalet på kommunstyrelseförvaltningen är relativt låga 2,6 procent.

2017	2016	2015	2014	2013
2,6 %	3,1 %	2,2 %	7,1 %	3,5 %

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning och Investeringar

Tkr	2 017	2 016	2 015
Intäkter	48 000	48 200	56 300
Kostnader	-99 100	-95 800	-102 100
<i>Varav personalkostnader</i>	-34 600	-33 500	-40 000
Nettokostnader	-51 100	-47 600	-45 800
Nettobudget	-48 500	-47 600	-44 000
Över/Underskott	-2 600	0	-1 800
INVESTERINGAR			
Utgifter	-25 200	-29 400	-13 500
Inkomster	2 000	950	1 200
Nettoinvesteringar	-23 200	-28 450	-12 300

Kommunstyrelsen redovisar ett negativt resultat på 2,6 miljoner kronor. De främsta orsakerna till det negativa resultatet är en utrangering av inventarier (rör) på Nossebrobadet (1,8 mnkr). Andra orsaker är fördyringar i kollektivtrafik, färdtjänst och kostnader för serviceassistenter.

Jämfört med prognos i augusti är resultatet 1,6 miljoner kronor sämre, orsaken är sent beslut om utrangering av inventarier.

Driftsammanställning

Nettokostnader tkr	2017	2016	budget 2017
POLITISK VERKSAMHET			
Nämnd och styrelseverksamhet	1 828,1	1 687,4	1 885,0
Stöd till politiska partier	9,5	188,6	16,0
Revision	489,8	426,6	500,0
Övrig politisk verksamhet	2 331,1	1 614,3	1 847,0
INFRASTRUKTUR SKYDD MM			
Fysisk och teknisk planering	2 266,0	3 721,7	1 855,0
Näringslivsfrämjande åtgärder	1 387,0	1 237,5	1 391,0
Turistverksamhet	238,7	440,7	242,0
Gator och vägar	5 743,3	5 490,2	5 570,0
Parkverksamhet	971,2	974,3	945,0
Miljö- och hälsoskydd	205,8	1 098,2	211,0
Totalförsvaret	5 947,7	5 542,9	5 918,0
FRITID OCH KULTUR			
Allmän fritidsverksamhet	862,8	1 010,7	1 040,0
Allmän kulturverksamhet	0,0	22,3	
Idrotts- och fritidsanläggningar	5 670,9	5 063,0	3 796,0
SKOLVÄSENDET			
Skola för barn och ungdom	1 363,5	1 011,8	856,0
VÅRD OCH OMSORG			
Bidrag för handikappanpassning	283,8	86,1	368,0
Färdtjänst	899,4	632,6	772,0
SÄRSKILT RIKTADE INSATSER			
Flyktmottagning	-535,5	-3 281,9	-599,0
Arbetsmarknadsåtgärder	4 792,3	5 126,3	4 905,0
AFFÄRSVERKSAMHET			
Näringsliv och bostäder	431,5	685,6	643
Kommunikationer	286,6	222,0	216,0
Energi och vatten	0,0	-211,8	-109,0
Avfallshantering	-83,7	-117,6	0,0
GEMENSAM VERKSAMHET			
Kommunkontor	9 710,8	9 007,8	9 299,0
Personaladministration	1 109,3	1 166,0	1 233,0
Särskilda servicefunktioner	2 571,2	1 525,5	3 229,0
Övrig gemensam verksamhet	2 273,4	3 277,3	2 445,0
TOTALT	51 054,5	47 648,1	48 474,0

Måluppfyllelse

Område:

Boende och befolkning

Nämndens mål	Kommentar
 Engagera minst en privat aktör för bostadsbyggnation (flerbostadshus)	<p>Målet är fortfarande inte uppnått trots att vi haft många kontakter med olika privata bostadsföretag. Med det kontaktnät som nu byggts upp är dock förutsättningarna goda för att vi skall lyckas nå målet under 2018.</p> <p>De lokala byggföretagen har inte haft kapacitet eller finansiella möjligheter att starta byggnation av flerbostadshus. För de större byggföretagen har vår lokala marknad troligen inte varit tillräckligt "het"</p>
 Minst 50 nya bostäder skall färdigställas	<p>Målet uppnåddes under 2017 då 44 bostäder byggdes i flerbostadshus och ytterligare 6 stycken i småhusbyggnation.</p> <p>Långsiktigt planeringsarbete under flera år ligger bakom en mycket stor byggnation 2017.</p> <p>Målet för 2018 är minst 15 nya bostäder</p>
 Planera för byggnation av ytterligare minst 15 nya lägenheter under 2018	<p>Planerna för ytterligare byggnation är långt framskridna för både flerbostadshus och småhus under 2018</p> <p>Täta kontakter med privata företag bör kunna ge resultat under 2018 samtidigt som också EBAB planerar för ytterligare byggnation.</p>
 Ungdomar utvecklar nya mötesplatser i samråd med kommunen	<p>Målet inte uppfyllt trots projektarbete under 2017 med denna inriktning</p> <p>I projektet hade vi svårt att nå ungdomarna och få dem engagerade</p> <p>Ett nytt projektarbete bedrivs under 2018 för att pröva andra metoder</p>

Område:

Näringsliv och arbetsmarknad

Nämndens mål	Kommentar
 Kommunen ska ha ett gott företagsklimat	<p>Kommunen har ett Gott näringslivsklimat (4,12) enligt Svenskt näringslivs enkät. Beteckningen gott näringslivsklimat graderas till 4,0. Det goda resultatet beror delvis på långsiktigt och kontinuerligt arbete med mycket företagskontakter samt en effektiv myndighetsutövning</p>
 Alla kommuninvånare ska ha jämlika möjligheter till sysselsättning och utbildning	<p>Arbetslösheten i kommunen är relativt låg och såväl grundutbildning som vuxenutbildning håller hög kvalitet. Målet anses därför uppfyllt.</p> <p>Utbildningsnivån i kommunen är fortfarande låg och en liten grupp invånare står ganska långt från arbetsmarknaden varför vi måste fortsätta vårt intensiva arbete för att i samverkan med bland annat statliga myndigheter och näringslivet nå ännu bättre resultat</p>
 Marknadsföra samt erbjuda utbildningar efter behov	<p>I samverkan med näringslivet och den kommunala förvaltningen tar vi fram utbildningsbehov varefter vi marknadsför de utbildningar som kan genomföras. Målet är uppfyllt. Ständiga kontakter och samverkan med företag och kommunala förvaltningar har varit en framgångsfaktor.</p>
 Samverkan med företag om personal- och kompetensförsörjning	<p>Företagen i kommunen "löser" ofta själva sitt behov av personal- och kompetensförsörjning. Målet därför bara delvis nått.</p> <p>Eftersom våra företag oftast inte har behov av "enhetliga" utbildningsinsatser är det ibland svårt att genomföra "hela" utbildningar på hemmaplan.</p>

Nämndens mål	Kommentar
 Fler möjligheter att resa inom kommunen	Tillgängligheten i kollektivtrafiken har förbättrats med hjälp av något fler anropsstyrda turer. Ytterligare förbättringar planeras.
 Planera för ytterligare en gång- och cykelväg till Nossebro	Planarbete för gång- och cykelväg Nossebro-Fåglum har påbörjats. Belysning har också satts upp på GC-vägen Essunga station-Nossebro.

Område:

Finans

Nämndens mål	Kommentar
 Budget i balans	Kommunstyrelsen har en budgetavvikelse på -2,6 miljoner kronor. Den främsta orsaken till att budget inte är i balans är en engångskostnad för utrangering av inventarier (1,8 mnkr), kostnader för serviceassistenter och fördyringar i kollektivtrafiken och färdtjänst.

Nyckeltal

Företagsklimat

Rankingen innehåller en sammanvägning av totalt 18 faktorer som viktas olika tungt. Tyngst vikt har företagets sammanfattande omdöme om företagsklimatet.

Källa: Svenskt näringsliv

Strukturkostnad

Summan av alla standardkostnader enligt kommunala kostnadsutjämningsystemet (ej LSS), socioekonomi, befolkningsförändringar, bebyggelsestruktur, löner, kollektivtrafik etc

Källa: SCB

Nyckeltal kommunstyrelsen		2013	2014	2015	2016	2017
Företagsklimat enl. Svenskt Näringsliv, ranking	Essunga	50	49	31	40	40
	Västra götalandetsregionen	138	136	136	137	139
Strukturkostnad kommunen, kr/invånare	Essunga	33 050	35 315	35 178	36 226	38 177
	Västra götalandetsregionen	33 136	34 377	35 150	35 980	37 649
Nettokostnad kommunens verksamhet totalt, kr/invånare	Essunga	46 039	48 676	48 112	50 127	
	Västra götalandetsregionen	47 558	49 153	50 503	51 818	
	Riket			49 415	50 626	
Kostnad gator och vägar samt parkering, kr/invånare	Essunga	1 016	2 923	972	1 020	
	Västra götalandetsregionen	1 127	1 374	1 253	1 323	
	Riket	1 572	1 545	1 550	1 577	

Essunga kommuns företagsklimat enligt svensk ranking här högt jämfört med samtliga kommuners genomsnittliga ranking i Västra Götaland. En bidragande orsak kan vara att vi är en liten

kommun med hög tillgänglighet gentemot företagare och kommuninvånare.

Kommunens strukturkostnad per invånare har ökat från att vara lägre jämfört med övriga kommuner i Västra Götaland till att kosta något mer per invånare de senaste åren. En orsak kan vara att kommunen de senare åren har haft en befolkningsökning samtidigt som kommunen geografiskt har flera samhällen utanför tätorten.

Trots den relativt höga strukturkostnaden har kommunen relativt låga verksamhetskostnader per invånare.

Internkontroll

Inför 2017 skedde en riskgenomgång och 3 primära områden fastställdes.

- Användning av styrdokument
- Informationsöverlämnande vid personalförändringar och vid ledigheter.
- Administration och hantering av roller i lönesystemet.

Användning av styrdokument

Vid första kontrollen inför tertiäl två gjordes en inventering av styrdokument av förvaltningssekreterare. Detta överlämnades till kommunchef för vidare bearbetning.

Kontroll av att rutiner/styrdokument är upprättade och aktuella

- Politiskt beslutade styrdokument följs.
- Styrdokument beslutade på tjänstemannanivå följs mindre bra.

Kontrollant fann också att många av styrdokumenterna var inaktuella eller behövde uppdateras. Utgående från detta har underlaget tagits fram för att stödja en kommande rensning av inaktuella styrdokument. Målsättningen är att resurser för detta kan säkerställas så att denna rensning kan ske under 2018.

Informationsöverlämnande vid personalförändringar och ledighet

Vid riskinventeringen framkom att man upplever en brist i att vid nyanställning eller längre ledighet försvinner eller inte säkerställs en bra kompetensöverföring. Detta då många som gått i pension haft tjänsten under en längre tid, eller att medarbetare varit ensamma i sin profession att ingen annan kan arbetsuppgifterna.

Ett av HR funktionens prioriterade områden är att stödja rekrytering och i detta ligger även att säkerställa att rutiner skall tas fram för överlämnade information och underlag vid rekrytering och initiering av nya medarbetare i vår verksamhet. En annan åtgärd är att det planeras att köpa in ett IT-system som synliggör våra processer och knyter styrdokument till dessa.

Administration och hantering av roller i lönesystemet

Information har under 2017 förmedlats till chefer inom kommunens verksamhet för att säkerställa korrekt användande och hantering av roller och ansvar i personalsystemet när det till exempel gäller rapportering av tider/frånvaro etc.

Framtiden

Förslag till en ny framtida organisation har tagits fram. Förslaget innebär att vi arbetar under en förvaltning i hela kommunen. Utmaningar i den nya organisationen blir bland annat

- Rekrytering och kompetensutveckling
- Omfattningen av det administrativa stödet
- Mer strategiskt arbete och arbete med verksamhetsutveckling
- Mer arbete med planering samt tillväxt- och utvecklingsfrågor vid sidan av kommunens egna kärnverksamheter
- Finansiering av den kommunala välfärden
- Fastställa verksamheternas uppdrag, mål, omfattning och kvalitet.

Verksamhetsberättelse Socialnämnd

Individ- och familjeomsorg

En ny organisation för myndighetsavdelningen lades fast i december. Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har genomfört flera granskningar under året och identifierat behovet av att förbättra det systematiska kvalitetsarbetet. Det har också gjorts under året och en granskning i januari 2018 visar en klar förbättring. Svårigheter att rekrytera och bemanna framför allt barn- och familjeenheten har dock gjort att arbetet har gått något långsammare än planerat och det kvarstår en del arbete även under 2018.

Under året har kommunen inte tagit emot några nya ensamkommande asylsökande barn. Flertalet tidigare mottagna har fyllt 18 år eller blivit uppskrivna i ålder. Därför har kommunens två HVB-hem för ensamkommande asylsökande barn avvecklats under året. Ett stödboende har startats upp för de äldre ungdomar som är kvar och inte bor i familjehem. Den hastiga omställningen från uppbyggnad till avveckling har tagit mycket tid och kraft från organisationen.

LSS Funktionshinder

Genom införandet av funktionen verksamhetspedagog säkerställs att insatserna är ändamålsenliga och anpassade till individens behov så långt det är möjligt. Utbudet av boende för målgruppen är dock en begränsning. Ett nytt serviceboende planeras och behöver komma på plats för ännu mer ändamålsenliga insatser. Antalet personer som beviljas insatser har successivt ökat under de senaste åren och det finns ännu inga indikationer på att ökningen har stannat av.

Äldreomsorg

Brukarundersökningen visar fortsatt mycket goda resultat. Invånarna är nöjda med äldreomsorgen, inte minst när det gäller bemötande och trygghet. Men det finns förbättringsområden när det gäller utevistelse och synpunktshantering. Trygghetsboendet Misteln har invigts under året och är troligtvis en av orsakerna till det minskade behovet av platser på särskilt boende. Även behovet av korttidsplatser har minskat. Behovet av hemvård har däremot ökat, vilket går i linje med den nationella utvecklingen där allt mer vård och omsorg utgår från individen i hemmet. Från och med årsskiftet finns också möjligheten att få tillsyn via nattkamera som alternativ till traditionell natttillsyn.

Personal och arbetsmiljö

Efter flera år av ökade sjuktal ser vi en liten minskning 2017. Sjukfrånvaron är lägre än genomsnittet i Västra Götaland.

Arbetsmiljöverket har genomfört granskning av äldreomsorgen under året. Granskningen har bland annat resulterat i att riskanalyser har genomförts och handlingsplaner tagits fram avseende nattbemanning, enhetschefers arbetsbelastning och hemvårdens vårdtagarprofil. Enhetliga rutiner för riskbedömning av arbetsmiljön hos vårdtagare har tagits fram och rutiner för det systematiska arbetsmiljöarbetet ses över.

Arbete med att tydliggöra strukturer, rutiner och organisation har genomförts för att skapa trygghet och bättre arbetsmiljö inom sektorn. Organisationen inom myndighetsavdelningen har anpassats för att bättre matcha uppdraget. Vakanser har täckts upp av konsulter i avvaktan på ordinarie personal, för att minska stress.

2017	2016	2015	2014	2013	2012
7,5 %	7,6 %	6,2 %	5,9 %	5,0 %	4,5 %

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning och Investeringar

Tkr	2017	2016	2015
Intäkter	61 073,8	72 467,8	42 948,6
Kostnader	-185 243,4	-190 266,7	-152 950,9
<i>Varav personalkostnader</i>	-131 212,4	-132 326,1	-106 101,2
Nettokostnader	-124 169,6	-117 798,9	-110 002,3
Nettobudget	-122 821,0	-115 814,0	-109 306,0
Över/Underskott	-1 348,6	-1 984,9	-696,3
INVESTERINGAR			
Utgifter	-548,1	-1 239,9	-373
Inkomster	0	0	0
Nettoinvesteringar	-548,1	-1 239,9	-373

Resultatet beror på ökade kostnader inom individ- och familjeomsorgen och äldreomsorgen. Det beror i sin tur nästan uteslutande på ökade kostnader för bemanning. Inom individ- och familjeomsorgen är det kostnader för inhyrd personal till följd av vakanser som inte kunnat tillsättas med ordinarie personal. Inom äldreomsorgen är det ökad nattbemanning inom demensboende och svårighet att anpassa bemanning utifrån tomma platser på särskilt boende och korttid samt ökad bemanning för att möta efterfrågan inom hemtjänsten. Kostnader för köpt vård är också högre än budgeterat.

Driftsammanställning

Nettokostnader tkr	2017	Budget 2017	2016
POLITISK VERKSAMHET			
Nämnd och styrelseverksamhet	-269,2	-317,0	-274,0
INFRASTRUKTUR			
Alkoholtillstånd	-24,7	-15,0	-0,9
VÅRD OCH OMSORG			
Äldre och funktionshinder	-95 971,3	-95 599,0	-91 602,6
Förebyggande insatser	-2 650,8	-2 202,0	-2 521,4
Vård utom hemmet	-3 109,7	-5 378,0	-7 900,4
Barn- och ungdomsvård	-1 349,7	-1 774,0	-2 208,5
Övrig vuxenvård	-5 896,9	-5 033,0	-3 692,5
Familjerätt	-119,9	-120	-130,4
Gemensam administration vård och omsorg	-15 100,7	-12 383,0	-12 383,9
SÄRSKILT RIKTADE INSATSER			
Flyktningmottagande	323,0	0,0	2 915,7
TOTALT	-124 169,9	-122 821,0	-117 798,9

Måluppfyllelse

Område:

Boende och befolkning

Nämndens mål	Kommentar
 Trygghet genom ny teknik, bra boende och gott bemötande	<p>Enligt socialstyrelsens brukarundersökning är 90% av kommuninvånarna trygga både i hemvården och på särskilt boende och de är nöjda med bemötandet. De trivs också i och runt sin lägenhet. Resultatet är överlag något bättre än genomsnittet både i riket och i Västra Götalandsregionen.</p> <p>Bemötandeutbildning har genomförts med värdegrundsledare successivt under flera år. Utemiljöerna vid Kerstinsås har blivit trevligare, bland annat kan nu de boende ha tillgång till boulebana och grillplats. De gemensamma utrymmena på Kerstinsås har renoverats. Hemtjänsten erbjuder nyckelfria lås, digitala trygghetslarm och nattkamera.</p> <p>Målet kvarstår 2018. Viktigt att bibehålla de goda resultaten när verksamheten förändras.</p>
 Förebygga social problematik genom samverkan mellan socialtjänst, skola och andra samverkanspartners	<p>GRADUS-gruppen är igång. Under sommaren har man haft extrainsatser i form av öppen fritidsgård och läger för ungdomar. Samverkan behöver utvecklas mer.</p> <p>Personalomsättning och akuta ärenden inom myndighetsavdelningen har gjort att de förebyggande insatserna fått stå tillbaka. Behovet av att vidareutveckla samverkan kvarstår. Ny organisation skapar bättre förutsättningar.</p> <p>Målet kvarstår 2018. Målet är gemensamt för flera nämnder. För att nå ännu bättre resultat behöver insatserna planeras gemensamt och koordineras.</p>
 God fysisk och psykisk hälsa hos ungdomar	<p>Socialnämnden finansierar två elevcoacher för att på ett förebyggande sätt ge en så god psykisk hälsa som möjligt. Socialförvaltningen medfinansierade också extra aktiviteter för barn och unga under sommaren.</p> <p>Elevcoacherna verkar inom skolan där man sett att tidiga insatser förebygger ohälsa. Arbetet behöver vidareutvecklas under 2018.</p> <p>Målet kvarstår 2018. Målet är gemensamt för flera nämnder. För att nå ännu bättre resultat behöver insatserna planeras gemensamt och koordineras.</p>

Område:

Näringsliv och arbetsmarknad

Nämndens mål	Kommentar
 Alla kommuninvånare ska ha jämlika möjligheter till sysselsättning och utbildning	<p>Undersköterskeutbildning har startats. Man har marknadsfört detta inom LSS och äldreomsorgen. Kommunfullmäktige har antagit ett personalpolitiskt program där man vill att anställd personal ska ha en högre sysselsättningsgrad. Detta bidrar till en mer jämlik möjlighet till sysselsättning då det mestadels är kvinnor som arbetar inom vård och omsorg.</p> <p>Socialnämnden bidrar till målet som en stor arbetsgivare i kommunen, med de möjligheter och begränsningar att påverka som detta innebär.</p> <p>Målet kvarstår 2018. Målet är gemensamt för flera nämnder. För att nå ännu bättre resultat behöver insatserna planeras gemensamt och koordineras.</p>

Område:

Finans

Nämndens mål	Kommentar
 Budget i balans	<p>Nämndens finansiella resultat är ett underskott på 1,4 mnkr.</p> <p>Resultatet beror på ökade kostnader inom individ- och familjeomsorgen och äldreomsorgen. Det beror i sin tur nästan uteslutande på ökade kostnader för bemanning. Inom individ- och familjeomsorgen är det kostnader för inhyrd personal till följd av vakanser som inte kunnat tillsättas med ordinarie personal. Inom äldreomsorgen är det ökad nattbemanning inom demensboende och svårighet att anpassa bemanning utifrån tomma platser på särskilt boende och korttid samt ökad bemanning för att möta efterfrågan inom hemtjänsten. Kostnader för köpt vård är också högre än budgeterat.</p> <p>Målet kvarstår 2018. Rekrytering av ordinarie personal inom myndighetsavdelningen pågår. Organisation och bemanning inom äldreomsorgen behöver ställas om för att möta utvecklingen där mer vård och omsorg ges i hemmet och där bemanningen anpassas utifrån den enskildes behov.</p>

Nyckeltal

Jämförelsen med genomsnittet i Västra Götalandsregionen visar att Essunga har en särskilt kostnadseffektiv LSS-verksamhet och en äldreomsorg som över tiden ligger på genomsnittet. Individ- och familjeomsorgen är en relativt sett liten verksamhet vilket gör att avvikelser får ett stort genomslag i procent. De relativt högre kostnaderna 2016 är främst hänförliga till externa placeringar och brist på ordinarie personal med dyra konsultkostnader som följd. Orsakerna till den relativt höga kostnaden över tid behöver dock analyseras närmare.

Brukarna är över lag nöjda med äldreomsorgen, särskilt hemtjänsten. Inom särskilt boende har nöjdheten minskat något jämfört med föregående år. De boende känner sig trygga och trivs i sina lägenheter. Aktiviteter, utomhusvistelse, läkarkontakter och kännedom om var man lämnar synpunkter är delar som har lägre värden och där resultatet också försämrats jämfört med 2016.

Nettokostnadsavvikelse %		2014	2015	2016	2017
Individ och familjeomsorg	Essunga	37,2	22,1	97,7	
	Västragötalandsregionen	12,6	11,8	16,9	
LSS	Essunga	-12,1	-12,6	-13,8	
	Västragötalandsregionen	-2,7	-2,4	-1,2	
Äldreomsorg	Essunga	3,4	1,1	4,9	
	Västragötalandsregionen	3,6	2,9	3,7	
Kundnöjdhet, andel %		2 014	2 015	2 016	2 017
Brukarbedömning Hemtjänst äldreomsorg helhetssyn	Essunga	88,0	90,0	95,0	92
	Västragötalandsregionen	91,0	91,0	92,0	92
Brukarbedömning Särskilt boende, äldreomsorg, helhetssyn	Essunga	86	93	95	75
	Västragötalandsregionen	86	85	84	85

Siffror hämtade från Kolada 2018.

Kommentarer

Avvikelse i procent mellan nettokostnad och referenskostnad för individ- och familjeomsorg, LSS och äldreomsorg kr/inv. Nettokostnad är bruttokostnad minus bruttointäkt. Källa: SKL.

Internkontroll

Användning av styrdokument

Kontroll av att rutiner/styrdokument är upprättade och aktuella

En inventering av alla styrdokument har gjorts av förvaltningssekreterare. Detta är överlämnat till kommunchef för vidare behandling i hur kommunen bör ställa sig till de styrdokument som fortfarande är gällande, men som blivit till åren och är inaktuella.

Under året har en metodutvecklare arbetat med att se över flera av de styrdokument som IFO använder och bland annat uppdaterat den delegationsordning som används.

I framtiden behöver gällande styrdokument synliggöras i flera verksamheter. Kvalitetsstrateg arbetar med att hitta lösningar på detta.

Personal

I mindre verksamheter är det lätt att enstaka individer bär huvudansvaret för en specifik arbetsuppgift. Vid exempelvis sjukskrivning, semester eller uppsägning är det lätt att kunskapen försvinner. Vilka åtgärder görs för att säkra personalförsörjningen och vilka åtgärder görs för att knyta kunskapen till arbetsplatsen istället för att arbetet blir personifierat.

Inom IFO har metodutvecklaren jobbat med att förtydliga och ta fram fler rutiner för handläggarna. Detta kan underlätta för ny personal men också vara till hjälp när arbetsuppgifter förändras. Att skapa synliga, uppdaterade rutiner är också ett led i det systematiska kvalitetsarbetet som under hösten ska få en uppfräschning.

Kvalitetsarbete

Årshjul för systematiskt kvalitetsarbete är framtaget och etablerat sedan tidigare. Men frågan är om den följs upp och arbetas utifrån idag. Finns etablerat systematiskt kvalitetsarbete och används det? Är verksamheterna insatta i vad ett systematiskt kvalitetsarbete är och vad den gör för nytta för chefer och medarbetare? Om årshjul är framtaget, behöver det justeras? I vilken utsträckning används Stratsys? Behöver berörda användare utbildas?

I och med den Lex Sarah anmälan som gjordes inom IFO så har ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete planerats att färdigställas när ny socialchef kommer. Det har varit brister i kvalitetsarbetet då ingen har burit huvudansvaret för den.

Äldreomsorgen har en mer etablerad systematik för kvalitetsarbete då man genomfört flera processkartor och använder sig av Stratsys i högre utsträckning.

Framtiden

Utifrån befolkningsprognosen borde det inte ske några större ökningsar av behovet inom äldreomsorgen. Däremot är det troligt att utvecklingen mot en vård- och omsorg med individen i centrum fortsätter, vilket dels gör att ännu mer av vård och omsorg kommer att ske i hemmet och dels att våra särskilda boendeformer kommer att bli mer individuellt anpassade utifrån behov. Nya tekniska hjälpmedel baserade på sensorer kommer att möjliggöra andra arbetssätt. Essunga kommun har lägst andel heltidsanställda i hela Sverige. En omställning till fler heltider kommer att påverka förutsättningarna. Äldres hälsa är avgörande för om den ökade livslängden kommer att leda till mer kommunal vård och omsorg eller inte. Den sammanvägda bedömningen av alla förändringar inom äldreomsorgen är dock att dessa kan genomföras inom befintlig ekonomisk ram.

Antalet personer med insatser inom funktionshinderomsorgen har ökat under de senaste åren. Det tycks inte finnas något direkt samband med befolkningsutvecklingen, vilket gör det svårprognosticerat för framtiden. Kommunen får kompensation för höga LSS-kostnader i kostnadsutjämningsen. Detta sker dock med två års eftersläpning. Det nya boendet kommer därför initialt

att innebära högre kostnader.

Inom individ och familjeomsorgen är det genom tidiga, individuellt anpassade insatser över tid, det är möjligt att stärka individers förmåga och begränsa kommunens kostnader. Kortsiktiga lösningar för att sänka kostnader leder till att problem skjuts på framtiden med mer mänskligt lidande och över tid högre kostnader för både kommunen och samhället som följd. De akuta och dyra åtgärder vi behöver vidta idag är ofta resultatet av en avsaknad av insatser under tidigare år. Akutåtgärderna är svårprognostiserade.

De två senaste årens kostnadsökningar i form av löneutveckling och volymökning i socialnämndens verksamhet har inte fullt ut behövt finansieras med ökade kommunbidrag. Detta beror på att kommunen med en kostnadseffektiv HVB-verksamhet i egen regi kunnat använda del av statsbidraget till finansiering av nämndens övriga verksamhet. Denna möjlighet försvinner år 2019. Om inte nämnden kompenseras med annan finansiering innebär det ett behov av omfattande besparingar i sektorns verksamhet.

Verksamhetsberättelse Utbildningsnämnd

Skolbarnomsorg

Fritidshemmen har åtta fler barn än planerat genomsnitt på 250 barn. Tack vare stadsbidraget Fritidshemsatsningen har det i resurser kompensert detta. Under en tid var det tre fritidshemsgrupper i Nossebro. Genom större samordningsfördelar har det återgått till två fritidshemsgrupper.

Förskola

Antalet barn i förskoleverksamheten har ökat från budgeterade 278 till 290 barn. Verksamheten har löst detta med ökat antal barn i grupperna, framförallt har detta gällt förskolan Dalagården i Främmestad. Under året öppnades också en provisorisk avdelning - Svampen i Nossebro.

Genom ett ökat antal barn i grupperna har stadsbidraget för minskat antal barn i grupperna minskat med 300 000 kronor i förhållande till budget.

Under året har tidigare förskolechef gått i pension och ersattes med två förskolechefer. Förskolan har under året påbörjat arbetet med förbättrat kvalitetsarbete.

Grundskola & särskola

Under 2017 startades Esslyftet i grundskolan. Det är en stor satsning för att kompetensutveckla lärarna och att höja elevernas självförtroende, förmågor och vilja. Inom Esslyftet har lärarna kompetensutvecklats genom "Challenging learning process" med James Nottingham. Där har lärarna gjort en termin av fyra. Halvtidsutvärdering sker under våren 2018. Esslyftet innebär också ett samarbete med FRIENDS som under våren 2017 genomfört en kartläggning bland eleverna och som sedan har haft utbildning för både lärare och elever. Uppföljning på det arbetet sker under våren 2018.

Under våren antogs en IKT-plan (Informations- och kommunikationsplan). Personalutbildning har skett under våren för F-5. Utrustning för eleverna är beställd och målet är att ha en dator på två elever. Idag är det en 20 procent tjänst som arbetar med IKT i skolan, och främst inom F-5.

Kost

Under 2017 har kostenheten haft svårt att hitta vikarier. Kommunens nio kök samsas om samma vikarier vilket betyder att vid bortfall på flera arbetsplatser samtidigt har det ibland varit svårt att fylla platserna. Skolmåltiderna Nossebro har fått dra ett tyngre lass då de ibland fått avvara en personal eller tillaga mat till någon förskola för utskick. En ny livsmedelsupphandling har gjorts under hösten.

En skrivelse från Bredöls skola klass 4-5 kom in till kommunfullmäktige om önskan att börja servera en köttfri dag i veckan för att värna om vår miljö. Detta resulterade i att man utökade de vegetariska serveringsdagarna.

Med det nya livsmedelsavtalet öppnades fler möjligheter att handla mer ekologiskt till bättre priser. Mellan kvartal tre och fyra ökade ekologiska inköp från 21,9 procent till 40,5 procent. För hela året är ökningen från 22,6 procent 2016 till 28,5 procent.

Gymnasieskola & gymnasiesärskola

Under året togs beslut om att lägga ned introduktionsprogrammet (IM). För ensamkommande med låg skolbakgrund ersattes detta med ett språkintruktionsprogram.

Antalet elever på gymnasieskolan har minskat markant i förhållande till budget. Det är fortfarande allt för många elever som slutar sin gymnasieutbildning i förtid. Antalet prognostiserade elever var 201 stycken och det faktiska antalet är 185 stycken.

Antalet gymnasiesärskoleelever var totalt tre.

Vuxenutbildning

Antalet elever i vuxenutbildningen ökade under året. Det handlade om såväl yrkesvux som grundvux och gymnasievux. Flyktinmotagningen finansierade under höstterminen kurser i samhällskunskap, religionskunskap och historia. Campus Lidköping driver verksamheten för Essunga kommun.

Kultur & bibliotek

Biblioteket har under 2017 haft stabila utlåningssiffror och goda besökstal (60 335 besök). Framför allt har vi fått fler besök av skolelever på deras raster och fritid. Programverksamheten har lockat många besökare.

Kulturen i Essunga har erbjudit uppskattade kulturella arrangemang för barn och unga, och i samverkan med föreningslivet har många arrangemang ägt rum även för äldre. Fortfarande kan samverkan med övriga verksamheter med unga inom kommunen fördjupas för att möjliggöra och synliggöra aktiviteter av och för unga i Essunga kommun.

Kulturskola

Kulturskolan har haft en termin med flera publika spelningar. Fokus har legat på marknadsföring, och rekrytering av nya elever. Dialog och samverkan med andra parter med ungdomsverksamhet har också prioriterats.

Vid jämförelse av antal elever oktober 2016 med oktober 2017 har elevantalet ökat och denna ökning baseras på nya elever i de kulturrådsstödda kurserna som är gratis för eleverna, främst nystartade Rytmix och Dataspelemusik. Elever som spelar instrument har fortsatt minska.

Utifrån detta har Utbildningsnämnden begärt en utredning om hur taxorna skulle kunna vara en väg att sänka tröskeln för att anmäla sig till musik i Kulturskolan.

Samverkan har under hösten inletts med förskolan, där målet är att alla förskolebarn ska få mer musikundervisning. Tanken är att här lägga en grund för musikintresset och öka kompetensen hos pedagogerna i förskolan. Detta finansieras av stöd från Kulturrådet.

Stödet från Kulturrådet möjliggör vidare satsningar under hösten 2018. Det har varit svårt att hitta lämplig personal för extra lektioner eller uppstart av nya aktiviteter. Under våren 2018 kommer förhoppningsvis samarbete att ske mellan 6-9 skolans Elevens Val Musik samt Kulturskolan. Ytterligare prova-på-aktiviteter planeras. Kulturskolan fyller 60 år under 2018 och den 17 maj 2018 blir det stor familjefest vid Nossebro Scen.

Sammanfattningsvis är Kulturskolans mål att nå fler och få fler intresserade av musik och andra skapande ämnen, och detta kommer vi på olika sätt att arbeta med framöver.

Utöver ordinarie arbetsuppgifter har mycket extra tid lagts på praktiskt arbete med sal och instrument, dels på grund av minskade utrymmen för Kulturskolan när det gäller förråd, och dels på grund av ett inbrott i Kulturskolans lokaler, där instrument för stora värden stals.

Personal och arbetsmiljö

Trots den lärarbrist som råder har skolan lyckats rekrytera behöriga lärare. För närvarande har 90 procent av lärarna den behörighet som krävs. Grundskolan har en hög grad av behörighet jämfört med riket i övrigt. Inom förskolan finns en relativt hög procent andel förskollärare. Under senare tid har man dock kunnat skönja svårigheter att rekrytera.

I fritidshemmen finns allt för få fritidspedagoger. Verksamheten har arbetsplatsträffar med personalen enligt de riktlinjer som finns.

Arbete har skett med uppföljning av den medarbetarenkät som gjordes 2016.

Den totala sjukfrånvaron har minskat från 5,9 procent till 4,8 procent under 2017. Den verksamhet som utmärker sig positivt är grundskolan som enbart har 2,1 procent sjukfrånvaro. Det som är negativt är en ökad korttidsfrånvaro. Analys av detta sker under våren 2018.

Sjukfrånvaro utbildningsförvaltningen

2017	2016	2015	2014	2013	2012
4,8 %	5,9 %	4,8 %	4,2 %	3,1 %	3,4 %

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning och investeringar

Tkr	2017	2016	2015
Intäkter	26 377,6	24 374,5	16 137,3
Kostnader	-156 845,6	-146 755,7	-135 690,8
<i>Varav personalkostnader</i>	-95 742,8	-87 343,0	-80 744,0
Nettokostnader	-130 468,0	-122 381,2	-119 553,5
Nettobudget	-131 433,0	-125 209,0	-120 702,0
Över/Underskott	965,0	2 827,8	1 148,5
INVESTERINGAR			
Utgifter	-4 948,7	-830,9	-701,0
Inkomster	0	0	0
Nettoinvesteringar	-4 948,7	-830,9	-701,0

Driftsammanställning

Nettokostnader tkr	2017	Budget 2017	2016
POLITISK VERKSAMHET			
Nämnd- och styrelseverksamhet	-273,2	-286,0	-249,4
FRITID OCH KULTUR			
Allmän kulturverksamhet	-277,4	-277,0	-294,6
Bibliotek	-2 667,7	-2 640	-2 548,9
Musikskola	-1 177,3	-1 421	-1 394,1
Fritidsgårdar	-634,5	-604	-644,8
PEDAGOGISK VERKSAMHET			
Förskoleverksamhet/pedagogisk omsorg	-30 538,2	-27 937	-26 794,9
Skolbarnomsorg	-5 849,1	-6 029	-5 216,0
Förskoleklasser	-2 563,1	-2 565	-2 477,0
Grundskola inkl grundskola	-59 792,7	-60 698	-55 551,2
Gymnasieskola inkl gymnasieskola	-22 092,4	-25 144	-22 462,5
Vuxenutbildning	-2 551,4	-2 467	-2 723,3
Gemensam administration pedagogisk verksamhet	-2 050,9	-1 960	-2 024,6
TOTALT	-130 467,9	-132 028,0	-122 381,3

Utbildningsnämnden har ett överskott för 2017 med 965 000 kronor. Detta härleds framförallt

till minskade kostnader för gymnasieskola då elevantalet minskade i förhållande till det beräknade antalet. Överskottet kan också härledas till riktade stadsbidrag inom grundskolan. Förskolan däremot har ökade kostnader på grund av ökat antal barnplatser samt fler barn med särskilda behov.

Måluppfyllelse

Område:

Boende och befolkning

Nämndens mål	Kommentar
<p> Trygg utemiljö kring förskolor och skolor</p>	<p>Under sommaren har en multiarena med konstgräs byggts på Nossebro skolas skolgård. Tanken var också att den skulle fungera som isrink under vintern, men detta har inte varit läge att göra under 2017. I Bredöl har det köpts in en kompisgunga för att ge eleverna mer att göra på rasterna. Uppsättningen av gungan gjordes i ett samarbete med föräldraföreningen. I Jonslund har man köpt fotbollsmål och ett pingisbord efter önskemål från eleverna. Soltak till förskolorna är uppsatta under hösten. Ett arbete med att ta fram ett program för ute- och innemiljöer på Jonslunds- och Nossebro skola har påbörjats under året. En arkitekt ska ta fram ett förslag som ska ligga till grund för ombyggnation. Grundskolans elever genomför trygghetskartor för att ta fram områden på skolan där elever inte känner sig trygga.</p> <p>Flera av de aktiviteter som skapats har gjorts för att öka tryggheten kring skolorna och förskolorna samt för att öka elevernas aktivitet. Trygghetskartorna är en bra grund för att göra punktinsatser på de områden som eleverna känner sig mest otrygga på.</p>
<p> Förebygga social problematik genom samverkan mellan skola, socialtjänst och andra samverkanspartners</p>	<p>Det har funnits ett samarbete mellan skola och socialtjänst, GRADUS-gruppen som inte upplevts som fungerande under 2017. Gruppen har i uppgift att samla socialtjänst och skola kring utsatta elever med behov av olika slag. Anledningen till att det inte fungerat kan bero på den organisatoriska utmaningen som socialtjänsten haft under framförallt våren 2017. Elevhälsan har stärkts på olika sätt, bland annat genom att det anställts en skolpsykolog. F-9 skolan har ett samarbete med FRIENDS som inriktar sig på elevernas förhållningssätt till varandra.</p> <p>FRIENDS-arbetet kan ge en stor förändring för elevernas välmående. Projektet löper på en längre tid och det kan vara svårt att göra mätningar vid årets slut. För att förebygga social problematik genom samverkan så krävs ett hållbarare samarbete med socialtjänst framöver.</p> <p>Bättre samverkan genom att stärka GRADUS-gruppen.</p>
<p> God fysisk och psykisk hälsa hos ungdomar</p>	<p>Genom hälsofrämjande skolutveckling har lärare kompetensutvecklats under året. Fokus har varit på den psykiska hälsan. Under året har det anställts en skolpsykolog på 40 % vilket är en dubbling sedan tidigare. Under året har Nossebro skola fått en multiarena som använts flitigt. Den har uppmanat till rörelse för eleverna.</p>
<p> Utmanande undervisning som ger studiemotivation och leder till goda resultat i grundskolan</p>	<p>Under året har grundskolan arbetat med Esslyftet som innebär att lärandet kännetecknas av att eleverna tar sig an utmaningar med entusiasm och självförtroende, att elever tror på att man kan utveckla sina förmågor genom att arbeta uthålligt och våga ta sig igenom svårigheter och motgångar. Viljan att lära är större än rädslan att misslyckas. Esslyftet har flera ingångar i en utmanande undervisning. Dels det pågående arbetet tillsammans med James Nottingham och ett pågående arbete med FRIENDS. Kompetensutveckling för lärarna.</p> <p>Under våren 2017 genomfördes en kartläggning med FRIENDS samt utbildning för lärarna samt elever i årskurs 3-9. F-5 klasserna har arbetat med metodmaterial i klasserna. Uppföljning på detta sker under våren 2018.</p> <p>I öppna jämförelser undersökning om årskurs nios meritvärde hamnade</p>

Nämndens mål	Kommentar
	<p>Essunga kommun högt upp bland Sveriges kommuner. Bland Skaraborgskommunerna var det bara Karlsborgs kommun som hade bättre resultat.</p> <p>Meritvärdet för årskurs nio har ökat från 2016 till 2017. Mätningen gjordes under vårterminen 2017 det är inte säkert att de aktiviteterna som genomfördes under samma tid hunnit ha effekt så snabbt. Ett mer riktigt resultat kan ses som tidigast våren 2018.</p> <p>Projektet Plug Innan är en åtgärd för att öka elevernas gymnasiebehörighet och få dem att känna studiemotivation.</p>
<p> Fler elever som fullföljer gymnasiestudier</p>	<p>Under 2017 var det beräknat att 201 elever skulle gå gymnasium, men endast 185 fullföljer. Utbildningschef och Studie- och yrkesvägledare har under året haft samtal med de större gymnasieskolorna för att förhindra avhopp. Studie- och yrkesvägledare har också haft två samtal med eleven innan slutval inför gymnasium i hopp om att eleven väljer rätt från början. Projektet Plug Innan har startats under året och riktar sig till de äldre eleverna i grundskolan. Projektet syftar till att hjälpa skolor att utveckla och systematisera sitt arbete med elever som visar tecken på hög frånvaro i årskurs 5-9. Det långsiktiga målet är att fler elever i Västra Götaland ska bli behöriga till och slutföra gymnasiet.</p> <p>Det är för tidigt att mäta och se ett resultat på Plug Innan, men att studie- och yrkesvägledare haft två samtal innan val kan ha gett en kortsiktig effekt.</p> <p>Fler insatser i de yngre åldrarna är ett långsiktigt mål att arbeta vidare med.</p>

Område:

Näringsliv och arbetsmarknad

Nämndens mål	Kommentar
<p> Alla kommuninvånare ska ha jämlika möjligheter till sysselsättning och utbildning</p>	<p>Grund- och gymnasievux-utbildning har haft ett ökat antal elever under 2017. SFI-studerande har också ökat till antalet. Utbildningsutbudet är brett för att vara den lilla kommunen. Tack vare samarbete med integrationscenter har antalet utbildningar för grund- och gymnasievux också kunnat breddas.</p> <p>När kommunen har annonserat efter tjänster har detta skett i olika medier, framförallt har antalet annonser som sprids via Facebook ökat.</p> <p>Då vuxenutbildningen kunnat bredda sitt studieunderlag har fler invånare haft tillgång till studier. Att kommunen som arbetsgivare annonserat sina tjänster i fler medier har också bidragit till en jämlikare möjlighet att se vilka tjänster som erbjuds.</p>
<p> Ökad samverkan mellan skola och arbetsliv</p>	<p>Under våren antog nämnden en handlingsplan för samverkan mellan skola och arbetsliv. Under hösten har eleverna fått besöka arbetsplatser och sedan gjort ett arbete som presenterats i aulan. Det har varit svårt att hitta arbetsgivare som vill ställa upp, men alla elever har fått chansen att besöka en arbetsgivare. Kommunchef har också under hösten samtalat med företagarnätverket för att öka samverkan.</p> <p>Handlingsplanen utgör grunden för en samverkan men mycket hänger på att företagen ställer upp. Samverkan anses ändå god då alla elever kunde genomföra ett arbete.</p> <p>Fortsatt kontakt med företagarnätverk för fortsatt samverkan.</p>
<p> Marknadsföra lokalt och regionalt utbud för vuxenutbildning</p>	<p>Under våren fanns vuxenutbildningen med på Näringslivsmässan och marknadsförde sitt utbud på utbildningar. Campus Lidköping har också fått i uppdrag att marknadsföra utbildningarna i V6 kommunerna. Vid flertalet tillfällen har det också annonserats på kommunens hemsida och på facebook.</p> <p>Marknadsföring har skett på olika sätt under året. Antalet elever har också</p>

Nämndens mål	Kommentar
	ökat vilket kan vara en effekt av annonsering.

Område:

Finans

Nämndens mål	Kommentar
 Budget i balans	Utbildningsnämnden får ett överskott på 965 000 kronor. Det är stora skillnader mellan enheterna. Förskolan är mer kostsam på grund av ökat antal barn medan gymnasiet fick en positiv avvikelse då antalet elever blev lägre än beräknat.

Nyckeltal

Nationella prov åk 3, andel i %	2014	2015	2016	2017
Andel som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik	86	90	87	71
Riket			68	67
Andel som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk	93	86	88	85
Riket			78	76
Betyg i åk 6, andel i %				
Elever med lägst betyget E i svenska	90,60	95	91,40	75
Riket	94,9	95,3	94,7	94,2
Elever med lägst betyget E i engelska	95	91,40	95	83,90
Riket	90,5	91,5	90,1	89,6
Elever med lägst betyget E i matematik	95	95	82,40	83,60
Riket	91,2	91,3	90,6	89,6
Gymnasiebehörighet, andel i %				
Elever i åk 9 behöriga till yrkesprogram	95	90	85,50	86,40
Riket	87	86	87,30	82,50
Elever i åk 9 behöriga till estetiska program	91,90	90	85,50	84,70
Riket	85,90	84,8	86,30	81,70

Uppgifter hämtade från Kolada 2018.

Antal elever, barn/netto-kostnader	Budget 2015	Utfall 2015	Budget 2016	Utfall 2016	Budget 2017	Utfall 2017
Förskola						
Antal barn	271	263	269	276,2	278	290
Nettokostnad/barn, kr	89 808	89 241	87 301	90 283	93 298	101 099
Grundskola						
Antal årselever	528	540	526	551,5	554	560
Antal lärare/100 elever	8,5	9	9,74	9,2	9,66	9,93
Nettokostnad/elev, kr	100 892	97 861	102 477	94 773	103 380	101 478
Gymnasieskola						
Antal elever i annan kommun	180	182	194	185,5	201,5	185
Antal elever i Nossebro	3	10	3	13		
Nettokostnad/elev på annan ort, kr	112 944	111 205	112 010	110 483	114 888	112 156

		2013	2014	2015	2016	2017
Förskola						
Barn per årsarbetare i förskolan, antal	Essunga	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5
	Riket					5,2
Grundskola						
Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)	Essunga	71,4	85,5	78,6	80	76,3
	Riket	75,6	75,9	75,3	76,4	71,8
Elever i åk 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen)	Essunga			213,4	225,3	219,3
	Riket			220,3	224,8	217,7

Internkontroll

Användning av styrdokument

Kontroll av att rutiner/styrdokument är upprättade och aktuella

En inventering av alla styrdokument har gjorts av förvaltningssekreterare. Detta är överlämnat till kommunchef för vidare behandling i hur kommunen bör ställa sig till de styrdokument som fortfarande är gällande, men som blivit till åren och är inaktuella.

För övrigt håller utbildningsförvaltningen en bra nivå på beslutade och uppdaterade styrdokument. Lagringen av dessa är också konsekvent på ett ställe, men kunskapen om vilka styrdokument som finns att tillgå kunde vara bättre.

Åtgärder

I framtiden behöver gällande styrdokument synliggöras i flera verksamheter. Kvalitetsstrateg

har inlett ett arbete tillsammans med IT-strateg för att ta fram ett IT-system som kan tillgodose tillgängligheten av styrdokument och checklistor till alla verksamheter.

Personal

I mindre verksamheter är det lätt att enstaka individer bär huvudansvaret för en specifik arbetsuppgift. Vid exempelvis sjukskrivning, semester eller uppsägning är det lätt att kunskapen försvinner. Vilka åtgärder görs för att säkra personalförsörjningen och vilka åtgärder görs för att knyta kunskapen till arbetsplatsen istället för att arbetet blir personifierat.

I förskola och grundskola arbetar man i arbetslag vilket gör att arbetsuppgifter delas och att fler har insyn i varandras uppgifter. Därför görs bedömningen att det är mycket låga risker inom skola och förskola att kompetens försvinner med personen. Under 2017 har förskolan arbetat med skapa fokusgrupper kring frågor där olika medarbetare ingår med olika kompetens och intressen. Detta bidrar till att säkerställa att inte enskilda arbetsuppgifter försvinner med en medarbetare utan att den delas av fler.

Åtgärder

Inga åtgärder bedöms behövas inom utbildningsförvaltningen så risken är låg.

Kvalitetsarbete

Årshjul för systematiskt kvalitetsarbete framtaget och etablerat sedan tidigare. Men frågan är om den följs upp och arbetas utifrån idag. Finns etablerat systematiskt kvalitetsarbete och används det? Är verksamheterna insatta i vad ett systematiskt kvalitetsarbete är och vad den gör för nytta för chefer och medarbetare? Om årshjul är framtaget, behöver den justeras? I vilken utsträckning används Stratsys? Behöver berörda användare utbildas?

Förskolan har under våren arbetat fram ett eget årshjul för systematiskt kvalitetsarbete. Syftet har varit att det är flera förskolor i kommunen och förskolecheferna har känt ett behov av att alla avdelningar ska göra lika. Detta arbete är avslutat och under hösten ska alla arbeta enligt den modellen.

Utbildningsförvaltningen har ett etablerat årshjul som endast är övergripande, men nog så utförlig. Kvalitetsstrateg har under våren arbetat med att göra den synlig genom att presentera den på intranätet. Sektorchef och kvalitetsstrateg har också under hösten uppdaterat den. Det saknas annars systematiska strukturer som är lika över alla verksamheter. Detta märks bland annat i användandet av Stratsys.

Åtgärd

Under första delen av 2018 anordnas utbildningar i Stratsys för alla chefer. Mall för årshjul har skapats av ekonomichef som sedan har delats för alla på intranätet.

Framtiden

Under de närmsta åren kommer fokus för utbildningsnämnden att ligga på ombyggnader och nybyggande av lokaler. Detta gäller Nossebro skolan och Jonslunds skola. Efterfrågan på förskoleplatser i Främmostadsområdet gör också att utökning behöver ske av platser.

Under 2018 kommer antalet datorer och Ipads utökas så att elever i F-9 skolan har en dator på två elever. Hur och om vi skall utöka antalet ska utbildningsnämnden besluta om under 2018.

Vår kompetenssatsning Esslyftet fortsätter liksom satsning på förbättrade värdegrundsarbete med Friends samt projektet Plug Innan.

Kulturskolans framtid är något som utbildningsnämnden ska titta på framförallt 2018.

Statsbidrag för grundskolan kommer att öka framöver. Hur vi ska förvalta dessa bidrag kommer att diskuteras så att vi får bästa möjliga resultat för våra elever.

Bygg- och Miljönämndens verksamhetsberättelse

Byggkontor

Byggkontoret ger service till allmänheten med råd och upplysningar om bygg-, rivning- och markfrågor i enlighet med Plan- och Bygglagen, PBL. Tjänsten som bygglovingenjör har varit vakant under stora delar av året och servicen har upprätthållits av vikarier under januari till och med oktober månad. Från och med 1 november köper Essunga kommun tjänsten som byggnadsinspektör från Vara kommun max två dagar per vecka.

67 ärenden har inkommit. 55 ansökningar (bygglov, rivningslov, anmälan) har beviljats, däribland 6 stycken enbostadshus varav två på landsbygden. För närvarande behandlas ansökan om bygglov för ytterligare ett flerbostadshus i Nossebro.

Miljökontor

Totalt har miljökontoret hanterat cirka 450 ärenden under 2017. Miljötillsynen har omfattat planerad tillsyn av lantbruk, industrier, verkstäder och anläggningar för mellanlagring av avfall. Fem verksamheter som är anmälningspliktiga enligt miljöprövningsförordningen har inkommit med anmälningar, bland annat en nyetablerad betongindustri i Nossebro.

Utsläppen av näringsämnen från jordbruken och hushållens avlopp leder till övergödning av vattendrag. Tillsynen har fokuserats på att minimera dessa utsläpp. Minskade utsläpp kan åstadkommas genom bra lagringsmöjligheter för gödsel och goda spridningsrutiner. Inspektioner har visat på både bra och dåliga lagringsmöjligheter. Där lagringen visat sig vara bristfällig har förbättringar utförts i flera fall. Ärenden som berör tillsyn på lantbruken har varit drygt 50.

Arbetet med att förbättra utsläppen från de enskilda avloppen har kommit drygt halvvägs i kommunen. Västra delen av Främmestad socken har inventerats. Den västra delen av Bäreberg har fått påminnelsebrev om åtgärdskrav. Antalet ansökningar om att få tillstånd för att anlägga reningsbäddar eller minireningsverk har varit 45. Genom Bäreberg stationsområde går överföringsledningar mellan Nossebro reningsverk och Främmestad tätort. Flera boenden är intresserade att koppla in sig på ledningssystemet för både vatten och avlopp. Länsstyrelsen har startat en utredning av kommunens eventuella skyldighet att ordna ett verksamhetsområde i Bäreberg station.

30 ärenden gällande berg- eller jordvärme har hanterats, jämfört med 20 ärenden 2016. Den årliga rapporteringen av köldmedelsrapporter från användare med mer än 14 ton CO₂-ekvivalent köldmedia har granskats och sammanställts. Referensmätningar av bakgrundsstrålning har utförts vid två tillfällen.

Tre ärenden som berör nedlagda verksamheter och där marken kan vara förorenad håller på att utredas.

Provtagningsmaterial för kontroll av dricksvatten från ca 20 enskilda brunnar har förmedlats. Analyssvaren registreras. Provtagningsanalyser från kommunalt vatten hos användare och vattenverken samt från distributionsanläggningar granskas och registreras kontinuerligt.

Kvaliteten på strandbadvatten i Malma badsjö och i Jämnasjön har kontrollerats under badsäsongen vid fyra tillfällen. Resultaten från kontroll av badvattenkvaliteten i Jonslundsbadet och Nossebrobadet granskas kontinuerligt. En strandskyddsdispens har meddelats av nämnden. Ingen strandskyddstillsyn bedrivs för övrigt.

Inomhusmiljön i olika vårdboenden i kommunen har undersökts i projektform. Rapporter och uppföljande besök har genomförts.

Oplanerad tillsyn har förekommit i samband med klagomålsärenden. Nedskräpning, skrotbilar, eldning och luktolägenheter har förekommit. De kommunala jägarnas årliga viltvård på kråka har genomförts under våren.

Livsmedelstillsyn har bedrivits enligt planen. Rapportering gjordes i början av året till livsmedelsverket. Ärenden som berör livsmedelskontroll har varit ca 50. Flera anläggningar har ge-

nomfört förbättringar av sina lokaler, till exempel har Cypressens kök byggts till med en varumottagningsdel.

Remisser från olika instanser har besvarats. Remisserna har gällt naturvårdsfrågor från skogsstyrelsen, länsstyrelsen och trafikverket samt remisser från alkoholhandläggaren, polismyndigheten och bygglovhandläggaren.

Behovsutredningen har uppdaterats med hänsyn till Länsstyrelsens krav på tillsyn av rökfria miljöer. Redovisning av verksamhet och budget sker tertialvis.

Essunga kommun är medlemmar i Luft i Väst och Vattenrådet Vänerns sydöstra tillflöden. Under året har kvävehalten i luften kontrollerats i Nossebro tätort. Miljökontoret har deltagit på den årliga vattendagen.

Personal och arbetsmiljö

Arbete med arbetsmiljön sker kontinuerligt.

Personalomsättning har förekommit under 2017 med nyrekrytering som följd. Arbetsplatsträffar har hållits med kommunchef.

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning och investeringar

Tkr	2017	2016	2015
Intäkter	1 016,9	1 401,2	1 301,2
Kostnader	-2 733,7	-2 889,3	-3 108,5
<i>Varav personalkostnader</i>	-1 934,2	-2 106,0	-2 296,8
Nettokostnader	-1 716,8	-1 488,1	-1 807,3
Nettobudget	-1 596,0	-1 707,0	-1 724,0
Över/Underskott	-120,8	218,9	-83,3
INVESTERINGAR			
Utgifter	0	0	0
Inkomster	0	0	0
Nettoinvesteringar	0	0	0

Bygg och miljönämnden visar ett resultat på minus 121 tusen kronor. Främsta orsaken är lägre intäkter än budgeterat.

Driftsammanställning

Nettokostnader tkr	2017	Budget 2017	2016
POLITISK VERKSAMHET			
Bygg- och miljönämnden	122,9	175,0	115,2
Bygg- och miljökontoret			
Bygg	253,2	134,0	207,1
Miljö	1 340,9	1 287,0	1 165,7
TOTALT	1 717,0	1 596,0	1 488,0

Måluppfyllelse

Område:

Näringsliv och arbetsmarknad

Nämndens mål	Kommentar
 God service med snabb och effektiv handläggning	Bygglov och anmälningar ska hanteras inom fem veckor vid delegationsbeslut och inom tio veckor när beslutet tas i nämnden. Målet är uppnått. Målet för anmälningar om installation av värmepumpar och ansökan/anmälan och anläggande av enskilda avlopp är att de ska behandlas inom två veckor efter att ärendet är komplett. Resultatet visar att handläggningstiden för installation av berg- eller jordvärme som regel är mellan en till sex arbetsdagar. Målet är uppnått.

Område:

Finans

Nämndens mål	Kommentar
 Budget i balans	Budgeten har under året legat på riktpunkten. Bokslutet visar på ett underskott på 120". Underskottet beror på att intäkterna blivit mindre än beräknat, ca 240" totalt. På miljö underskreds kostnaderna för personal 126 " mindre än budget, vilket beror på sjukfrånvaro/vård av barn. Sjukfrånvaro innebär också minskade tillsynsintäkter. Många fastighetsägare har avvaktat med att förbättra sina avlopp med anledning av ovissheten om ansvarsförhållandet för vatten och avlopp i Bäreberg station. Antalet ansökningar har därför varit färre med mindre intäkter som följd.

Nyckeltal

	2017	2016	2015	2014
Bygg				
Bygglov, nytt	25	24	23	11
Bygglov, om- och tillbyggnad	12	29	23	25
Bygganmälan/anmälan	13	17	27	11
Rivningslov	2	3	3	3
Totalt	52	73	76	50
Miljö				
Värmepumpar	30	20	37	27
Enskilda avlopp	45	75	67	99

Framtiden

Sedan 2011 är byggnadsnämnden och miljönämnden ihop slagen till Bygg- och miljönämnden. Under bygg- och miljönämnden finns Samhällsbyggnadsenheten, med ansvar för ett Byggkontor och ett Miljökontor. Ett gemensamt bygg- och miljökontor finns inte. Samhällsbyggnadsenheten är uppdelad och finns även direkt under KS med ansvar för en Teknisk enhet och Park och gata. All personal på enheten är anställd av kommunstyrelsen.

Budgetansvaret för nämnden och för byggkontoret har samhällsbyggnadschefen, medan förste miljöinspektör ansvarar för miljökontorets budget. Bygg- och miljönämnden ansvarar för kommunens tillsyn enligt plan- och bygglagen, miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen, smittskyddslagen etc. Nämnden utövar tillsyn på samhällsbyggnadsenhetens verksamheter och

därmed finns det en jävsproblematik. Rent organisatoriskt har det hanterats genom att kommun-
chefen har personalansvaret för delar av bygg- och miljökontoren.